ПАХТАКОР, ҒАЙРАТГА-ҒАЙРАТ ҚЎШ!

Далада ҳосил кўп. Ҳар биримизнинг меҳнат, садоқат ва қобилиятимиз терган ва давлатга топширган пахтамиз билан белгиланади. Бутун кучни маррага тезроқ етиш учун курашга сафарбар этайлик!

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

15 ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 221 (3959).

13 НОЯБРЬ
ЧОРШАНБА
1968 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

УНСУН НУРМАТОВА — Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг кўп минг килограммчи теримчи қизларидан ҳисобланади. Унсун мавсумда 10 тонна «оқ олтин» териб беришга аҳд қилган.
Н. Абдурасулов фотоси.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ОКТЯБРЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАЙЛИК

ПАХТА ТЕРИШ МАШИНАЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ КЎПАЙТИРИШ ТЎҒРИСИДА

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қайд қиладиларки, «Ташсельмаш» заводининг коллективи мукаммалроқ пахта териш машиналари ишлаб чиқаришни ўзлаштириш ва ана шундай машиналар тайёрлашни кўпайтириш борасида кейинги йилларда катта иш қилди. Завод 1968 йилда юқори унумли тўрт қаторли пахта териш машиналари тайёрлашга киришди. Бу хилдаги машиналар КПСС Марказий Комитетининг октябрь (1968 йил) Пленуми ва пахтакорлар томонидан юксак баҳоланди. Бироқ «Ташсельмаш» заводи қуввати кам бўлганлиги сабабли пахта етиштирувчи республикаларнинг терим машиналарига бўлган эҳтиёжини қондирмаяпти.

Партия XXIII съезди, КПСС Марказий Комитети март, май ва октябрь Пленумларининг қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялаш ҳақидаги кўрсатмаларини амалга ошириш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қарор қабул қилдилар. Қарорда қуйидагилар назарда тутилади.

1969 йилда 1968 йилда эришилган даражага нисбатан 3000 та (икки қаторли терим машиналари ҳисобида) кўп пахта териш машинаси ишлаб чиқариш.

«Главхлопкомаш»га ва «Ташсельмаш» заводига юқорида кўрсатилган миқдордаги машиналарни ишлаб чиқариш имконини берувчи конкрет ташкилий-техникавий тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш топширилди.

«Главхлопкомаш»га, «Ташсельмаш» заводига ва «Узгипротяжпром» институтига қурилиши лозим бўлган объектларнинг лойиха-смета ҳужжатларини ўз вақтида ишлаб чиқиш ва етказиб бериш таклиф этилди.

Объектларни қуриш «Главташкентстрой», Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги ҳамда Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги зиммасига юклатилди.

Республика Қурилиш министрлигига 1968 йилнинг декабрь ойида ва 1969 йилнинг январь ойида Ўзбекистон трактор-йиғув заводида амалга ошириладиган қўшимча қурилиш учун йиғма темир-бетон етказиб бериш топширилди.

«Ташсельмаш» ва Ўзбекистон трактор-йиғув заводларини ишчи кучи билан таъминлаш мақсадида армия хизматидан қайтган жангчилардан 1500 кишини ана шу заводларга ишга юбориш назарда тутилади. Бу заводларга 1969 йили профессионал-техника билим юртларини тамомлаган ёшлар ва ташкилий равишда қабул қилинган ишчилар ҳам юборилади. Тошкент шаҳар комсомол комитети заводларда ишлаш учун 1968—1969 йилларда комсомол йўлланмаси билан 700 кишини юборади.

Тошкент шаҳар ижроия комитетига «Ташсельмаш» заводига ажратиладиган турар-жой майдонларини корхонанинг балансига ўтказиш ва илгари «Ташсельмаш» заводи шаҳар ижроия комитети ихтиёрига берган уй-жой майдонларини унга қайтариб бериш ҳақидаги масалани қараб чиқиш таклиф этилди.

Тошкент шаҳар ижроия комитетига қуйидагилар таклиф қилинди: янгидан қабул қилинган ишчиларни жойлаштириш учун «Ташсельмаш» заводига заводга яқин жойдаги районларда 1968 йилда иккита уй-жой биноси ва 1969 йилда 200 та квартира ажратиш;

«Ташсельмаш» заводи учун заводга яқин жойдаги районда 1970 йилда маданий-маиший хизмат кўрсатиш объектлари комплекси бўлган 10 минг квадрат метр уй-жой майдонини қуриш ва фойдаланишга топширишни назарда тутиш;

1969 йилнинг 1 январигача «Ташсельмаш» заводига 1200 ўринли билим юрти қуриш учун ер участкаси ажратиб бериш ва 1969 йилнинг 1 апрелигача ана шу участкада яшовчи оилаларни кўчириш;

1969 йилнинг 1 январигача «Ташсельмаш» заводига саноат қурилиши учун майдони 3 гектардан иборат ер участкаси ажратиб бериш ва қурилиш учун олинадиган территорияда яшовчи оилаларни кўчириш.

Тошкент шаҳар ижроия комитетига уй-жой қурилишига ажратиладиган маблағлар ҳисобидан «Ташсельмаш» заводи учун 1969 йилда ҳар бири 411 ўринли учта ётоқхона қуришга рухсат берилди.

«Средазирсовхозстрой»га қарашли ирригация бўйича Давлат махсус конструкторлик бюроси эксперименталь корпусининг бир қисми — саҳни 11,3 минг квадрат метрдан иборат ишлаб чиқариш майдонини «Ташсельмаш» заводига бериш топширилди, шу жумладан 10 минг квадрат метри 1968 йилнинг ноябрь ойида берилади.

«Главташкентстрой»га ирригация бўйича Давлат махсус конструкторлик бюроси эксперименталь корпусининг заводга бериладиган қисмини реконструкция қилишни амалга оширишда «Ташсельмаш» заводига ёрдам кўрсатиш таклиф этилди.

«Средазирсовхозстрой»га 1969 йилнинг биринчи ярмида Сергелида моддий-техника таъминоти базаси қуриш топширилди.

Ўзбекистон ССР Госпланига ва «Главхлопкомаш»га Чирчиқ шаҳрида майдони 10,5 минг квадрат метрдан иборат иккита корпус қурилиши учун 1969 йилда капитал маблағлар ажратиш ҳақидаги масалани ҳал қилиш таклиф этилди.

Сирдарё область партия комитети ва область ижроия комитетининг Сирдарё посёлкасида жойлашган Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг Яйлов-мелиорация трестига қарашли устахонани эски маркадаги пахта териш машиналарига запас қисмлар ишлаб чиқарадиган заводнинг филиалини ташкил қилиш учун «Ташсельмаш» заводига бериш ҳақидаги таклифи қабул қилинди.

Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигига бир ойлик муддат ичида ирригация бўйича Давлат махсус конструкторлик бюроси эксперименталь корпусининг «Ташсельмаш» заводига бериладиган қисмини ва «Ташсельмаш» заводининг асосий саноат майдончасини электр энергияси билан таъминлаш учун корхонага трансформатор қувватларини улаш учун техника ҳужжатларини бериш топширилди.

Ўзбекистон ССР Госпланига иккита корпус қурилиши учун темир-бетон ва металл конструкцияларини тайёрлаш учун зарур бўлган металл прокати фонди ажратиш таклиф қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, «Ташсельмаш» заводи партия комитети зиммасига коллектив ўртасида оммавий-сиёсий ва ташкилий ишларни кучайтириш мажбуриятини юкладилар.

Тошкент область ва шаҳар партия комитетларига, Ҳамза район партия комитетига «Ташсельмаш» заводи партия ташкилотига колективни пахта териш машиналари тайёрлашни ҳар тарафлама кўпайтириш учун курашга сафарбар этишда, ишлаб чиқариш қувватларини ошириш устидан контролликни кучайтиришда кўмаклашиш таклиф қилинди.

ПОЛЬША БИРЛАШГАН ИШЧИ ПАРТИЯСИНИНГ БЕШИНЧИ СЪЕЗДИГА

Азиз ўртоқлар ва дўстлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети кўп миллионли коммунистлар отряди номидан ва бутун совет халқи номидан сизларга, Польша Бирлашган ишчи партиясининг V съезди делегатларига, сизлар орқали партиянинг ҳамма аъзоларига ва Польша Халқ Республикасининг меҳнаткашларига қизғин қардошлик саломи йўллайди.

Сизларнинг съездингиз поляк коммунистлари ҳаётидаги катта воқеа — Польша Коммунистик партияси тузилган куннинг 50 йиллиги ва Польша бирлашган ишчи партияси барпо этилган куннинг 20 йиллиги арафасида тўпланди. Сизларнинг партиянгиз ана шу шонли айёмларга кураш алангасида чиниққан, поляк халқининг жипслашган маркс-чи-ленинчи авангарди бўлиб, унинг раҳбар ва раҳнамо кучи бўлиб, коммунизм учун икки миллион курашчини бирлаштирган оммавий партия бўлиб келди.

Польша Бирлашган ишчи партияси Польша революцион ҳаракатининг энг яхши анъаналарини давом эттириб, ишчилар синфининг чексиз ишончи ва мададига таяниб, одамлар онгида олижаноб интернационал ғояларни, ўзининг социалистик ватанига, коммунизм ишига садоқат туйғуларини қарор топтириш юзасидан жуда катта иш қилмоқда.

Социалистик қурилишнинг партия белгилаб берган бош йўлини зўр илҳом билан амалга ошираётган поляк халқининг муваффақиятлари совет кишиларини, социалистик Польшанинг ҳамма дўстларини астойдил қувонтирмоқда. Мамлакат экономикасининг тинимсиз юксалиб бораётганлиги, фан ва маданият соҳасидаги катта муваффақиятлар, меҳнаткашлар турмуш даражасининг муттасил ўсаётганлиги — ана шуларнинг ҳаммаси Польша давлатининг ривожланиб, равнақ топаётганлигинигина билдириб қолмай, шу билан бирга бутун социалистик ҳамдўстликни мустаҳкамлаш ишига қўшилган муҳим ҳисса бўлмоқда, инсоният тарихидаги энг илғор ижтимоий тузум бўлган социализмнинг жуда катта афзалликларини яққол исботлаб бермоқда.

Съездингизнинг иши халқаро вазият мураккаблашган бир даврда ўтмоқда. Империалистик кучлар турли ижтимоий тузумдаги давлатлар ўртасидаги муносабатлардаги кескинликни кучайтирмоқдалар ва социалистик мамлакатлар халқларининг тинч меҳнатига халақит беришга уринмоқдалар. Ғарбий Германия империализмининг реваншчилик интилишлари кучайиб бормоқда, АҚШ нинг Вьетнамдаги ваҳшиёна уруши давом этмоқда, Яқин Шарқдаги империалистик агрессия оқибатлари йўқотилган эмас. Халқаро реакция социалистик ҳамдўстликка путур етказишга, социалистик давлатлар ўртасидаги ўзаро муносабатларга ишончсизлик туғдиришга бутун кучи билан уринмоқда. Бу иш социализмнинг ҳозирги ижтимоий тараққиётнинг боришига ўтказаётган таъсирини бўшаштириш, жаҳон революцион жараёнига халақит бериш, жаҳон халқларининг эътиборини капитализмни ларзага солаётган чуқур социал можаролар ва зиддиятлардан чалғитиш мақсадини кўзлаб қилинмоқда.

Шундай бир шароитда жаҳон социалистик системасининг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш давр тақозоси бўлиб, социалистик мамлакатларнинг, коммунистик ва ишчи партияларининг, ўзини социализм учун курашга бағишлаган ҳамма кишиларнинг интернационал бурчидир. Марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми позицияларида мустаҳкам турган Польша Бирлашган ишчи партияси ҳамиша КПСС ва бошқа қардош партиялар билан бирга социалистик давлатлар ва жаҳон коммунистик ҳаракати жипслиги учун актив курашчилар сафида бўлиб келганлиги ва ҳозир ҳам шу сафда бораётганлигини биз зўр мамнуният билан қайд қиламиз.

Сиз, азиз ўртоқларга социалистик қурилишда, поляк халқининг тинч ва бахтиёр турмушини таъминлаш ишида янгидан-янги катта муваффақиятлар тилаймиз.

Яшасин халқ Польшаси меҳнаткашларининг жанговар авангарди — Польша Бирлашган ишчи партияси!

Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикаси халқлари ўртасидаги бузилмас қардошларча дўстлик яшайверсин ва равнақ топаверсин!

Яшасин халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлиги ва жипслиги!

Яшасин марксизм-ленинизм!

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ҚИШГА ТАЙЁРГАРЛИК

КАЛИНИН. (Тошкент ҳақиқати» мухбиридан). Райондаги Калинин номли колхоз аъзолари чорва қишловини беками-кўст кутиб олиш учун тайёргарлик кўрмоқдалар. Улар мусобақани кучайтириб, қисқа вақт ичида минг тоннага яқин дағал хашак тайёрлаб, планни ошириб бажардилар.

Хўжаликда бедазорларни кенгайтириш ва парваришини яхшилаш соҳасида ҳам салмоқли ишлар қилинди. Николай Лучников, Илёс Тўлаганов, Карим Йўлдошев, Йўлдош Ҳасанов каби чорвадорлар бедазорларни ўз вақтида суғориб, озиқлантирганликлари сабабли ҳар гектар ердан 12 тоннадан қуруқ беда йиғиштириб олинди. Нобудгарчиликка йўл қўйилмади. Кўпгина майдонлардаги бедазорлар ёз давомида тўрт-беш марта ўриб олинди.

—Бизда, — дейди колхоз раиси ўртоқ Ф. Абдуллаев, — силос тайёрлаш ва бостириш ишлари ҳам уюшқоқлик билан олиб борилди. 2100 тоннадан зиёдроқ силос тайёрладик. Умуман, чорва қишлови учун барча шароит мавжуд, ем-хашак етарли. Молхоналар ўз вақтида ремонт қилиб қўйилган. Биз молларни қишдан семиз ва соғлом олиб чиқиш учун ҳаракат қиляпмиз.

ПОЛЬША БИРЛАШГАН ИШЧИ ПАРТИЯСИНИНГ V СЪЕЗДИ

ВАРШАВА, 11 ноябрь. (ТАСС махсус мухбири). Варшавадаги маданият ва фан саройининг Конгресслар залида Польша Бирлашган ишчи партиясининг V съезди очилди.

Съезд партия Марказий Комитетининг ҳисоботини, Польша Халқ Республикасида социализмни мустаҳкамлаш ва уни янада ривожлантириш вазифаларини, Марказий ревизия комиссиясининг ҳисоботини муҳокама қилади, Марказий Комитетни ва Марказий ревизия комиссиясини сайлайди.

Съездда қардош Коммунистик ва ишчи партияларининг делегациялари, шу жумладан КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегацияси қатнашмоқда.

Кун тартибидаги биринчи масала юзасидан Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. Гомулка доклад қилди.

* * *

ВАРШАВА, 12 ноябрь. (ТАСС). Варшавадаги маданият ва фан саройида Польша Бирлашган ишчи партиясининг V съезди ўз ишларини давом эттирмоқда.

Бугун эрталабки мажлисда КПСС делегациясининг бошлиғи, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев табрик нутқи сўзлади. Л. И. Брежнев съезд минбарига чиққанида делегатлар ва меҳмонлар уни гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар. Л. И. Брежнев нутқи бир неча марта давомли қарсаклар билан бўлиниб турди.

ИЛҒОР ТЕРИМЧИЛАР

Ўрта Осиё ўрмон хўжалиги илмий текшириш институтининг ишчи ва ходимларидан бир группаси Оққўрғон районидаги Калинин номли колхозга ёрдамга келишди. Улар пахта далаларида зўр ғайрат билан ишлаб «оқ олтин» дурдоналарини нобуд қилмай териб олишда колхозчиларга катта ёрдам бермоқдалар.

Пахта теришда институт ходимлари ўртасида социалистик мусобақа авж олдирилган. Эркин Турсунов, Шораҳмал Мирзаахмедов, Ғайрат Эгамбердиев, Ваҳоб Шокиров, Абдушукур Хоназаровлар кунига 110-140 килограммгача кўрак теришяпти. Бу илғор теримчилардан бошқалар ҳам ўрнак олишиб, кундалик нормаларини ошириб бажаряптилар.

Л. МУХСИМОВ.

356.000 тонна пахта учун

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 12 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Пахта тайёрлаш		Машина терими	
	Бир кунда	Мавсум бошидан бери	Бир кунда	Мавсум бошидан бери
Юқори Чирчиқ	0,06	102,54	—	152,75
Оққўрғон	0,28	99,50	0,22	103,65
Бўка	0,44	99,05	0,10	98,28
Ўрта Чирчиқ	0,37	94,48	—	96,65
Бекобод	0,36	88,31	0,09	84,89
Янгийўл	0,50	84,32	0,75	86,78
Оржоникидзе	0,81	70,76	1,00	90,00
Область бўйича	0,38	93,75	0,21	97,77

ШУ КУНЛАРДА деҳқонлар билан ёнма-ён туриб меҳнат қилаётган ҳашарчилар орасида серғайрат, олийҳиммат теримчиларни кўплаб учратиш мумкин. Тошкент Давлат педагогика институтидан келган Абдуҳолиқ Шоимқулов Янгийўлдаги «Ленинизм» колхози пахтакорларининг катта ҳурматига сазовор бўлмоқда. У ҳар куни 250 килограммга етказиб подбор пахта терапти. Суратда: ўртоқ А. Шоимқулов.
Б. Ғафуров фотоси.

31 ЦЕНТНЕР УЧУН

Звеномиз пахтакорлари мавжуд 50 гектар майдондаги ғўзани агротехника қоидалари асосида машина теримига мослаб ўстиришди. Етарли миқдорда озуқа бериб борилди. Бундай тадбирлар мўл ҳосил тўпланишига олиб келди.

Терим мавсумида техникадан самарали фойдаландик. Жами 115 тонна «оқ олтин»нинг деярли ҳаммаси юқори сортларга сотилди. Ана шу ҳосилнинг 112 тоннаси агрегатлар бункеридан тўкилди. Мен ўз машинам бункеридан 90 тонна дурдона тўкдим. Ҳосилдорлик гектар бошига 23 центнерни ташкил этди. Зиммадаги планни 12 октябрдаёқ бажаришга муваффақ бўлган эдик.

Пахта пайкалларида ҳали ҳосил мўл. Терим суръатини сусайтирганимиз йўқ. Энди ҳосилни мажбурият ҳисобига топширяпмиз. Кўрак териш машиналаридан унумли фойдаланиб, барча кучни теримга сафарбар этганмиз.

Биз ўз имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб яна давлатга 40 тонна «оқ олтин» сотиш мажбуриятини олган эдик. Ана шу мажбурият асосида ҳозирги кунда ҳар бир дақиқани ғанимат билиб, «оқ олтин», ҳосилининг мисқолини ҳам ерда қолдирмай териб бериш учун астойдил меҳнат қиляпмиз.

Бир грамм ҳам пахта ерда қолмайди. Шиоримиз ана шундай. Звеномиз аъзолари ҳосилдорликни яна 8 центнерга ошириб, ялпи ҳосилдорликни 31 центнерга етказиш йўлида меҳнат қилишмоқда.

Ш. АБДУРАИМОВ,
Оққўрғон районидаги Навоий номли колхознинг звено бошлиғи.

ПОЛЬША БИРЛАШГАН ИШЧИ ПАРТИЯСИНИНГ V СЪЕЗДИ

Ўртоқ Владислав ГОМУЛКА доклади

В. Гомулка ўз докладида Польша экономикасини социалистик қурилиш бошланган 24 йил мобайнидаги ривожини тасвирловчи ёрқин маълумотларни айтиб берди. 1968 йилда, деди у, халқ хўжалиги 1938 йилдаги миллий даромаддан тўрт баравар ортиқ миллий даромад олди. Саноатнинг ялпи маҳсулоти 13 баравардан зиёд ва қишлоқ хўжалиги маҳсулоти 1.8 баравар кўпайди. Бу кўрсаткичлар социалистик хўжаликнинг капиталистик экономикадан устун эканлигини тасдиқлайди.

Социалистик қурилиш туфайли, деди В. Гомулка, поляк халқи мамлакатни қолоқлик ва қашшоқликдан халос қилди, маданият ва цивилизацияни юксак даражада ривожлантиришга эришди. Ўзининг иқтисодий потенциалини анча кўпайтирди.

IV ва V съездлар орасидаги даврда халқ Польшасининг иқтисодий потенциали янада кучли равишда ортди. Шу вақт ичида халқ хўжалигидаги асосий фондлар тахминан 25 процент кўпайди. Саноат маҳсулоти 50 процент чамаси ортди. 1968 йилда бултургига нисбатан ортиқча ишлаб чиқарилган саноат маҳсулотининг ўзи урушдан олдинги Польша саноати ишлаб чиқарган бутун маҳсулотнинг йиллик қимматидан ортиқлик қилади.

Традицион саноат районларини ривожлантириш билан бирга, деб таъкидлади докладчи, Тарнобжег, Плоцк, Пулави, Легница — Логова ва Конинда янги саноат округлари ва марказлари вужудга келтирилди. Мамлакатнинг кончилик ва олтингугурт саноати ривожлантирилиб, бунинг натижасида Польша олтингугурт ишлаб чиқариш жиҳатидан жаҳонда олтинчи ўринга ва олтингугуртни четга чиқариб сотувчи мамлакатлар орасида бешинчи ўринга чиқиб олганлиги шу йилларнинг алоҳида муваффақияти бўлди.

Партия IV съездининг қишлоқ хўжалиги соҳасида белгилаб берган асосий вазифалари муваффақиятли бажарилмоқда. Польша 1965—1967 йилларда қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулотини 1962—1964 йилларга нисбатан 15 процент кўпайтиришга муваффақ бўлди. Ўтган беш йил мобайнида бутун аҳолининг турмуш даражаси муттасил ошиб борди, унинг реал даромадлари кўпайди. Бундан аввалги съезддан бери ўтган давр ичида халқ маорифи жадал суръатлар билан ривожланди. Соғлиқни сақлаш анча яхшиланди.

Шундан кейин В. Гомулка яқин йиллардаги вазифаларга тўхталиб ўтди. Биз, деди у, 1969—1970 йилларда миллий даромадни тахминан 12 процент кўпайтиришни планлаштирмоқдамиз. 1971—1975 йилларда миллий даромад тахминан 36 процент кўпайтирилиши кўзда тутилмоқда. Келгуси беш йилликда умумий истеъмол фонди қарийб 27-29 процент ортади.

Ишлаб чиқаришни ҳар томонлама ихтисослаштириш ва кооперативлаштириш негизида социалистик ҳамдўстлик давлатлари ўртасида ўзаро товар айирбошлашни кенгайтириш, деди докладчи, Польшанинг келгусидаги иқтисодий тараққиёти учун катта аҳамиятга эга бўлади. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши фаолиятини янада ривожлантириш ва такомиллаштиришни, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар экономикасини бирлаштирувчи интеграция жараёнларини ривожлантиришни биз резервлардан фойдаланишнинг ва иқтисодий ривожланишни жадаллаштиришнинг катта имконияти деб биламиз.

IV съезддан кейин кескинлашиб кетган синфий кураш шароитида бизнинг мамлакатимиз ҳар томонлама социалистик ривожланиш йўлидан бормоқда, деб қайд қилди В. Гомулка. Ўнг ижтимоий кучлар ва улар билан биргаликда ҳаракат қилаётган ревизионист гуруҳлар бизнинг жамоатчилигимиз орасида идеологик тартибсизлик ва сиёсий бош-бошдоқлик чиқаришга уриниб, социалистик ижтимоий тартибни бузишга ва ғулғула чиқаришга қаратилган ҳаракатлар қилиб кўрдилар.

Варшава адабий муҳитида бошланиб, сўнгра бутун мамлакатдаги студентлар орасида тарқалган март воқеалари антисоциалистик кучлар билан бўлаётган сиёсий можаронинг энг яққол кўриниши бўлди.

Ишчилар синфи бутун мамлакатда партия сиёсатини қатъиян қўллаб-қувватлаб, баъзи бир студентлар марказларидаги намойишларга чек қўйди. Польша деҳқонлари, кўпгина жамоат ташкилотлари, касаба союзлари, журналистлар, инженерлар ва техникларнинг союзлари ва шу кабилар ишчиларнинг норозилик овозига ўз овозларини қўшдилар.

Ишчилар синфи халқдаги раҳбарлик ролини бажараётганлигини мамлакатдаги ҳал қилувчи сиёсий куч, халқ ҳокимиятининг энг асосий таянчи эканлигини март воқеалари яна равшан кўрсатиб берди.

Социализм меҳнаткашлар оммасининг онгига жуда сингиб кетганлигини, социализмнинг ижтимоий-иқтисодий негизларига ошкора қарши чиқиш йўли билан ҳеч қандай муваффақиятга эришиб бўлмаслигини социалистик тузум душманлари жуда яхши биладилар. Шу сабабли, социализмга қарши унсурлар «социализмни тузатиш» ёки «демократик социализм» шиорлари ниқоби остида ўз ҳаракатларининг чинакам сиёсий моҳиятини ва мақсадларини зўр бериб яширишга уринмоқдалар. Ревизионизм ана шу антисоциалистик ва реакцион кучларнинг асосий иттифоқчиси бўлиб қолди.

В. Гомулка ревизионизмнинг хатарли эканлигини таъкидлаб, ревизионизмга қарши ва бошқа антисоциалистик кучларга қарши кураш партиянинг энг муҳим вазифаларидан бири бўлиб қолади, деди. Сўнгра докладчи танқид, сейм ва халқ советларининг ролини кучайтириш масалаларига тўхталиб ўтди. Бу нарса социалистик демократияни ривожлантиришнинг ва социалистик давлатни мустаҳкамлашнинг муҳим омили эканлигини айтиб, В. Гомулка сейм билан халқ советлари обрўсини мустаҳкамлаш ва фаолиятини такомиллаштириш муҳимлигини таъкидлади, касаба союзлари ва ишчиларнинг ўз-ўзини бошқариш идораларининг аҳамиятини қайд қилди. Социалистик маданиятни ривожлантириш, деди сўзини давом эттириб В. Гомулка, халқимизнинг цивилизация даражасини оширишнинг муҳим омили ҳамда ёшларни ва бутун жамиятни социалистик руҳда тарбиялашнинг зўр воситасидир. Биз шуни истаймизки, поляк маданияти билан санъати социализм қураётган халқимиз маънавий турмушининг ҳақиқатини ва бадавлатлигини тағин ҳам яққолроқ ва тўлароқ ифодалаб берсин. Худди шунинг учун ҳам биз бадиий ижодкорликдан социализмга қарши ишлар минбари тариқасида фойдаланиш йўлидаги ҳар қандай уринишларга зарба бераверамиз.

Докладчи халқаро аҳвол масалаларига ўтиб, халқаро аҳвол социализм, тараққиёт ва тинчлик кучлари билан империализм, реакция ва уруш кучлари ўртасидаги курашнинг кучайиб бориши таъсири остида бўлиб келганлигини таъкидлади.

Жаҳондаги кучлар нисбати ўзгариб кетганлиги натижасида, деди В. Гомулка, империализм халқларнинг тақдирини, тинчлик ва уруш масалаларини ўзи истаганича ҳал қила бериш имкониятидан бутунлай маҳрум бўлиб қолди. Аввало, Совет Иттифоқи қудратли ракета-ядро кучини вужудга келтирганлиги туфайли, социалистик ҳамдўстликнинг мудофаа қудрати ва унинг иқтисодий потенциали доимо ривожланиб бораётганлиги туфайли, социалистик ҳамдўстлик изчиллик билан тинчликсевар халқаро сиёсат ўтказаётганлиги туфайли бутун дунёдаги тинчлик ва Европадаги тинчлик сақланиб қолди. Космосни забт этишдаги муваффақиятлар биринчи социалистик давлатнинг фан ва техника соҳасидаги ажойиб муваффақиятларининг ифодаси ва тимсоли бўлиб, бу муваффақиятлар Варшава Шартномаси давлатларининг енгилмас кучига асос бўлиб қолди. Ўтган йиллар мобайнида ана шу кучнинг ҳимояси остида социалистик мамлакатлар иқтисодий жиҳатдан янада ривож топди.

Шу нарса шак-шубҳасизки, деди докладчи, Хитой раҳбарларининг нифоқчилик сиёсати Америка империализмини Вьетнам Демократик Республикасига қарши агрессия бошлашга ва бутун Вьетнам халқи билан урушни авж олдиришга рағбатлантирди. Лекин Америка империализми Вьетнамда уруш бошлаш, сўнгра эса уруш ҳаракатларини кучайтириш тўғрисида қарор қабул қилаётган вақтда кўзлаган ҳамма умидлари ва режалари беҳуда ва сохта бир нарса эканлигини турмушнинг ўзи кўрсатди.

Вьетнамдаги уруш ўзининг маҳаллий характерини сақлаб қолгани ҳолда, аслини олганда социализм билан империализм ўртасидаги, халқаро озодлик, тараққиёт ва тинчлик кучлари билан мустамлакачилик, реакция ва уруш кучлари ўртасидаги улуғ жаҳон жанги бўлиб қолди.

АҚШ беш йилгача жуда катта ҳарбий куч сарфлаб келган, ярим миллионли армия жанг майдонига ташланганидан ва ўз миқёси жиҳатидан иккинчи жаҳон урушидаги ҳарбий-ҳаво операцияларидан ошиб кетган бомбардимонлардан кейинги ҳозирги вақтда шу қадар оммавий тус олган миллий озодлик курашини тўхтатиш мумкин эмаслиги равшан бўлиб қолди. Шу сабабли, Америка империалистлари Вьетнам халқининг ва бутун тинчликсевар халқаро жамоатчиликнинг ВДР территориясини бомбардимон қилишни сўзсиз тўхтатиш хусусидаги талабларига ён беришга мажбур бўлдилар. Бу — қаҳрамон Вьетнам халқининг ва социализм кучларининг жуда катта муваффақиятидир.

В. Гомулка Яқин Шарқ проблемаларига тўхтаб айтдики, бу районда империалистлар ҳарбий муваффақиятга эришган бўлишларига қарамай, ўтган йил июнидаги Исроил агрессиясининг асосий мақсадларига, яъни прогрессив ҳукуматларни ағдариб ташлашга ва араб халқларининг антиимпериалистик муддаоларини пучга чиқаришга муваффақ бўла олмадилар.

Яқин Шарқдаги можаронинг аввал бошиданоқ, деди у, Польша равшан ва кескин позицияда турди: Исроил агрессорларини ва уларнинг империалистик хўжайинларини қоралади, араб халқларининг адолатли курашини қўллаб-қувватлади.

Германия Федератив Республикаси ўтказиб келаётган сиёсат, деди сўзини давом эттириб докладчи, халқаро аҳволдаги кескинликнинг сақланиб қолишига айниқса катта таъсир ўтказаётган омил бўлиб турибди. Германия Федератив Республикасининг ҳамма ҳукуматлари ўзининг «Шарқ сиёсати»да Европадаги давлатларнинг чегараларини ўзгартиришни, ГДРни йўқотишни, 1937 йилги чегаралар доирасида улуғ милитаристик Германияни қайтадан тиклашни, хуллас иккинчи жаҳон урушининг натижаларини йўққа чиқаришни кўзда тутувчи программага амал қилиб келди. Аслини олганда, бу программа — агрессия программасидир. Ана шу программани амалга ошириш йўлидаги ҳар қандай уриниш ҳарбий можарога олиб келган бўлур эди. Германия Федератив Республикасининг ҳозирги ҳукумати ҳам ўзининг «Шарқ сиёсати»да ана шу программага амал қилмоқда. Бундаги фарқ шуки, у ана шу программани амалга ошириш йўлидаги интилишида бошқача тактикани танлаб олди.

Халқ Польшаси ва унинг иттифоқчилари — социалистик мамлакатлар ГФР сиёсатининг реваншчилик йўлидан хулоса чиқариб олмасдан қололмайдилар. ГФР ҳукумати социалистик мамлакатларга душманликдан иборат ва Европадаги тинчликка хатарли бўлган ўз сиёсий йўлини ўзгартирмас экан, унинг тинчликсеварлик тўғрисидаги декларациялари тактик усулдан бошқа бир нарса эмас, деб ҳисоблана беради. Бизнинг Германия Федератив Республикасига нисбатан тутаётган позициямизда умумевропа хавфсизлигининг асосий шарт-шароитлари ҳам ўз ифодасини топган. Польша ва бошқа социалистик мамлакатлар ГФР дан талаб қилаётган нарса шуки, у гитлеризм устидан қозонилган ва халқлар жуда кўп қурбонлар бериш эвазига қўлга киритган ғалаба натижасида Европада вужудга келган мавжуд аҳволни тан олсин, мавжуд чегараларни, шу жумладан, Одер ва Нисса бўйлаб ўтган чегарани шунингдек ГФР билан ГДР ўртасидаги чегарани тан олсин, иккита герман давлати мавжуд эканлиги фактини тан олсин, бутун немис халқи номидан вакиллик қилиш даъвосидан воз кечсин, Мюнхен шартномасини аввал бошданоқ ҳақиқий эмас, деб эътироф қилсин. Ғарбий Берлинга қилаётган ғайри қонуний даъволаридан ва ҳар қандай шаклда ядро қуролини қўлга киритиб олиш йўлидаги уринишларидан воз кечсин.

Шундан кейин В. Гомулка, ташқаридан қилинадиган интервенция томонидан қўллаб-қувватланган реакцион кучларнинг қуролли қўзғолони шаклидаги одатда, қилиб келинган ашаддий контрреволюция йўли билан социализмнинг ижтимоий-иқтисодий асосларига ошкора ҳужум қилиш ҳозирги вақтда муваффақиятли бўлиб чиқиши мумкин эмаслигини таъкидлаб, империалистик стратеглар идеологик диверсия қилишга, шунинг натижасида социалистик тузумни йўлдан оздириб, буржуазия хоҳлаган йўлга солиб юборишга, мамлакатни эса, капиталистик давлатлардан иқтисодий ва сиёсий қарам аҳволга солиб қўйишга асосий куч-ғайратларини сарфламоқдалар, деди.

Ревизионизм, деб таъкидлади у, империализм билан реакция тутаётган ана шу стратегиянинг биринчи иттифоқчиси бўлиб қолди.

Чехословакиядаги сиёсий танглиқда ревизионизм партия амалий фаолиятининг марксизм-ленинизмдан келиб чиқувчи асосий назарий йўл-йўриқларига ва принципларига путур етказиб, очиқдан-очиқ ўнг ва контрреволюцион кучларнинг ҳужумга ўтиши учун йўл очиб беришда асосий роль ўйнади.

Аслида ревизионизм кучлари билан бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилаётган ана шу кучлар Чехословакияни марксизм-ленинизмдан ва пролетар интернационализмидан юз ўгириши йўлига, бу давлатни Варшава Шартномасидаги социалистик давлатлар ҳамдўстлигидан ажралиш йўлига тобора қатъийроқ ундай бердилар, бу эса, Европадаги кучларнинг нисбатини империализм фойдасига ўзгартириб юборишга олиб келган бўлур эди. Бу жараён хатарли босқичга кирди ва башарти, ўз вақтида тўхтатиб қолинмаганида қайтмас жараёнга айланиб кетиши мумкин эди. Социалистик мамлакатларнинг қардош партиялари ва ҳукуматлари социалистик давлатларнинг бири учунгина эмас, шу билан бирга уларнинг энг муҳим манфаатлари учун ҳам пайдо бўлган бу хавфга пассив назар билан қарашлари мумкин эмас эди. Шундай шароитда беш социалистик давлатнинг қўшинларини Чехословакияга киритиш йўли билан империализм режаларини барбод қилиш, социалистик лагернинг аъзоси бўлган Чехословакияга хавф солиб турган хатарни йўқотиш шундай бир зарурат эдики, бу заруратни ўзимизнинг интернационал бурчимиз ҳам, миллий давлат манфаатларимиз ҳам, хавфсизлик ва тинчлик манфаатлари ҳам тақозо қилар эди.

Шу йил 21 августда беш социалистик мамлакат кўрган чоралар моҳият эътибори билан Европадаги хавфсизлик ва тинчликни ҳимоя қилиш йўлидаги профилактика чоралари бўлди, шу тариқа бу чоралар барча халқларнинг манфаатларига мос бўлиб тушди. Варшава Шартномасига зарба берилиши ва шу Шартномага аъзо бўлган давлатларнинг мустақил сиёсат деб аталган сиёсат йўлига тушиб олиши уруш, агрессия ва антикоммунизм кучларининг Европадаги чегараларни ва ижтимоий-сиёсий тартибни янгича тарзда ўрнатиш йўлидаги уринишларини жуда рағбатлантириб юборган бўлур эди.

Қўшилмаслик деб аталган сиёсатни ўтказиб келаётган Югославия бу сиёсатни Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг бирлиги соясидагина ўтказиши мумкин. Агар бошқа социалистик мамлакатлар Югославияга эргашадиган бўлсалар, Европада коллектив хавфсизликнинг ҳеч қандай механизми бўлмаган бир шароитда ана шу мамлакатларнинг ҳар бири турли-туман империалистик ва реакцион интервенциялар, тазйиқлар ва тўнтаришлар қилиш учун дарвозани очиб қўйган бўлур эди.

Қардош социалистик мамлакатлар билан, аввало, Совет Иттифоқи билан яқин иттифоқ ва ҳар томонлама ҳамкорлик бизнинг хавфсизлигимиз, чегараларимизнинг дахлсизлиги ва мамлакатимизнинг тинч тараққиёти учун асосий аҳамиятга эга.

Биз, деди Гомулка, амалий ҳаракатлар қилиш йўли билан Европа хавфсизлигини мустаҳкамлаш тарафдоримиз. Ҳамма Европа мамлакатларининг ГДР ва ГФР иштирокидаги конференцияси ана шу амалий ҳаракатларни муҳокама қилиш билан шуғулланиши лозим. Биз, Европадаги ҳамма давлатлар, шу жумладан ГФР ва ГДР куч қўлланишдан, ёки куч ишлатиш билан таҳдид қилишдан, шунингдек бир-бирларининг ички ишларига аралашишдан воз кечиш тўғрисида шартнома тузсинлар, деб таклиф қилдик. Бундай шартнома Европадаги ҳамма давлатларнинг хавфсизлиги ва чегараларининг дахлсизлигини гарантиялаб берувчи конкрет мажбуриятларни ўз ичига олган бўлур эди.

IV съезддан кейин ўтган даврда коммунистик ва ишчи партияларнинг кўпчилиги, аввало, зиммаларида алоҳида масъулият турган социалистик мамлакатлар партияларининг кўпчилиги социалистик лагерь давлатлари ва бутун халқаро коммунистик ҳаракат бирлигини ва халқаро бирдамлигини мустаҳкамлашга қаратилган куч-ғайрат сарфладилар. Бизнинг партиямиз ана шу ҳаракатларнинг ҳаммасида актив қатнашиб, интернационализм ишига хизмат қилувчи чора-тадбирларни амалга оширишга кўпгина ҳисса қўшди.

Хитой Компартиясининг сиёсати сабабли IV съезддан аввалоқ пайдо бўлган ихтилофлар, деди сўзини давом эттириб В. Гомулка, кейинги йилларда яна ҳам кучайиб, очиқдан-очиқ саф бузарликка айланиб кетди. ХКП раҳбарларининг миллатчилик ва улуғ давлатчилик шовинизми тусидаги сиёсати социалистик лагерга, бутун коммунистик ҳаракатга ва бутун дунёдаги социализм ишига жуда катта зиён етказди.

Мао Цзэ-дун группасининг бузғунчилик сиёсати шунга олиб келдики, ХКП халқаро коммунистик ҳаракатда деярлик батамом яккаланиб қолди. ХКПнинг Европадаги бузғунчилик ишлари плацдарми ролини бажараётган Албания меҳнат партиясигина ХКПнинг иттифоқчиси бўлиб қолмоқда.

Сўнгра докладчи бундай деди: Халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатидаги миллатчилик, ревизионистик ва сўлчилик майиллари ҳаракатимизнинг бирлигини бўшаштиради ва шу тариқа коммунистик ва ишчи партиялар ҳаракатларининг кучини ва самарадорлигини камайтиради. Империалистлар ва уларнинг агентлари бирликка хилоф бўлган ана шу майилларни устамонлик билан авж олдирмоқдалар ва шу майиллардан фойдаланмоқдалар.

Бизнинг партиямиз, деди докладчи, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатида ошкора, самимий мунозара ўтказишнинг тарафдоридир, бу мунозарада ихтилофга сабаб бўлаётган масалалар ҳам четлаб ўтилмаслиги керак. Бу — мавжуд ихтилофлар ва келишмовчиликларни аста-секин бартараф қилишнинг бирдан-бир усули деб ҳисоблаб келдик ва ҳозир ҳам шундай деб ҳисоблаймиз. Асосий вазифа ва айни маҳалда реал мақсад — ҳаракатимизнинг принципиал масала юзасидан — империализмга қарши, унинг агрессия сиёсатига қарши, халқлар ўртасида мустаҳкам тинчлик учун кураш масаласи юзасидан бирлигига эришишга интилишдан иборат.

Польша Бирлашган ишчи партияси — ишчилар синфи ва бутун халқнинг ғоявий раҳбари, давлатнинг раҳбар кучи, социализм қуришнинг ҳаракатлантирувчи кучидир. В. Гомулка айтдики, ҳозир Польша Бирлашган ишчи партияси сафларида 2 миллиондан ортиқ аъзо, 70 мингдан ортиқ бошланғич ташкилот бор. Аввалги съезддан кейин партияга 717 мингга яқин киши партия аъзолигига кандидат бўлиб кирди. Шу вақтда биз 350 мингга яқин ишчини, 104 мингдан ортиқ деҳқонни ва юқори малакали кўпгина мутахассисларни қабул қилдик.

У идеология ишини кучайтириш зарурлигини, чунки идеология фронти ҳозирги кунда жаҳон миқёсидаги икки система курашининг асосий фронтига айланиб бораётганлигини таъкидлаб ўтди.

Партиямизни пролетар интернационализм принципларига букилмас садоқат руҳида тарбиялаш бениҳоя муҳим аҳамиятга эга. Биз идеология мулоҳазалари нуқтаи назаридангина эмас, Польшанинг энг ҳаётий манфаатлари нуқтаи назаридан ҳам шундай қилмоғимиз керак.

Марксчи-ленинчи партия ўзининг ички партиявий турмушида демократик централизмнинг ленинча принципларига изчиллик билан амал қилган тақдирдагина у ўзининг раҳбарлик ролини муваффақиятли равишда бажариши мумкин эканлигини тарих тажрибаси кўрсатиб турибди.

Партиянинг раҳбарлик ролини, деди пировардида докладчи, мамлакат турмушига Марказий Комитетнинг ёки бошқа партия органларининг раҳбарлигидангина иборат деб тушуниш ярамайди. Партиянинг раҳбарлик ролини бутун партия, унинг ҳамма ташкилотлари ва барча аъзолари — ҳар бири ўз участкасида — партия қарорларини амалга ошириш, ўз муҳитида партия сиёсатига ишонч ҳис-туйғуларини тарбиялаш ва социалистик қурилиш вазифаларига раҳбарлик қилиш йўли билан амалга оширишлари лозим.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Ҳурматли съезд делегатлари!
Азиз ўртоқлар!

Бизнинг делегациямиз КПСС Марказий Комитети номидан, ўн уч ярим миллион совет коммунистлари номидан зўр мамнуният билан Польша Бирлашган Ишчи партиясининг V съездига, барча поляк коммунистларига қизғин, қардошлик саломи топширади! Съездингизнинг муваффақиятли ва самарали ишлашига тилакдошмиз.

Сизларнинг дўстларингиз ва ўртоқларингиз бўлган бизлар Польша Бирлашган Ишчи партияси ўзининг бешинчи съездига социалистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида яхши якунлар билан келганлигига чин кўнгилдан хурсандмиз. Халқ Польшасининг улкан муваффақиятлари — поляк ишчилар синфи, деҳқонлари, зиёлилари қунт билан қилган катта меҳнатнинг натижасидир. Польша Бирлашган Ишчи партияси, унинг поляк ишчилар синфининг шонли фарзанди, халқаро коммунистик ҳаракатнинг таниқли арбоби ўртоқ Владислав Гомулка бошчилигидаги Марказий Комитети олиб борган жуда катта сиёсий ва ташкилотчилик ишларининг натижасидир.

Польша Бирлашган Ишчи партиясининг тажрибаси ва унинг мамлакат ичкарисидаги, шунингдек халқаро майдондаги фаолияти — коммунистларнинг интернационал тажрибасига қўшилган катта ҳиссадир. Шу сабабли, Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитетининг ҳисобот доклади ва съезд материаллари ҳаммамиз учун жуда катта қизиқиш уйғотмоқда.

Кўпгина социалистик мамлакатлар ҳозир янада ривожланиш йўлида айни бир хил вазифаларни ҳал қилмоқдалар. Бир-бирларининг тажрибасидан ижодий фойдаланиш, ҳамкорлик, ўзаро мададкорлик, ҳал қилувчи соҳалардаги куч-ғайратларини бирлаштириш қардош партиялар билан мамлакатларнинг улуғ мақсадимиз сари тезроқ олға ҳаракат қилишларига кўмаклашмоқда.

Биз мураккаб, жўшқин ва мароқли даврда яшаб турибмиз, ўртоқлар. Жаҳон революцион жараёни тўхтовсиз ривожланиб бормоқда, асримизнинг асосий икки ижтимоий системаси — социализм билан капитализмнинг кураши ана шу жараённинг марказида турибди.

Ана шу жаҳоншумул курашда биз жуда кўп ютуқларга эришдик. Жаҳон социализм системаси вужудга келиб, мустаҳкамланди ва ўзининг яшаш ҳуқуқини қаттиқ туриб ҳимоя қилиб келди. Социалистик мамлакатларнинг экономикаси ривож топмоқда, уларнинг мудофааси мустаҳкамланмоқда, ижтимоий муносабатлар такомиллаштирилмоқда, меҳнаткашларнинг турмуши яхшиланмоқда. Айни пайтда социализм мамлакатлари ўртасидаги ҳамкорлик кенгаймоқда, бизнинг бутун дунёдаги революцион кучлар билан иттифоқимиз мустаҳкамланмоқда. Жаҳон миқёсидаги кучларнинг нисбати социализм ва унинг иттифоқчилари фойдасига тобора ўзгариб бормоқда.

Ҳозир социалистик лагернинг қудрати шу даражага бориб етдики, империалистлар социализмнинг асосий кучлари билан бетма-бет тўқнашув бўлган тақдирда ҳарбий жиҳатдан тор-мор бўламиз, деб чўчимоқдалар. Ўз-ўзидан равшанки, империализм мавжуд экан империалистик сиёсат келтириб чиқариши мумкин бўлган уруш хавфи борлигини сира унутиш керак эмас. Лекин янги шароитда империалистлар бошқа, анча маккорона тактикадан ҳам тобора кўпроқ фойдаланишга уринаётганлиги факт бўлиб қолди. Улар социалистик фронтдаги заиф халқаларни қидирмоқдалар, социализм мамлакатлари ичида қўпорувчиликдан иборат идеология иши олиб бориш йўлини тутмоқдалар, шу мамлакатларнинг иқтисодий тараққиётига таъсир ўтказишга интилмоқдалар, улар орасига нифоқ солишга, миллий ҳис-туйғулар ва майилларни рағбатлантириб, кучайтиришга уринмоқдалар, айрим социалистик давлатларни яккалаб қўйиб, сўнгра уларни биттама-бит та бўғиб ташлашга ҳаракат қилмоқдалар. Хуллас, империализм жаҳон системаси бўлган социализмнинг мустаҳкамлигига путур етказишга уринмоқда.

Кейинги йилларда рўй берган ана шундай янги шароитда социалистик мамлакатларнинг ривожланиш ва кураш тажрибаси, шу жумладан Чехословакиядаги социализмга душман бўлган кучларнинг яқиндаги активлашуви ҳам социалистик мамлакатларнинг коммунистларига замон синовидан ўтган айрим энг муҳим қоидаларни бир дақиқа бўлсада унутмаслик нақадар муҳим эканлигини янги куч билан эслатиб турибди.

Биз социалистик ва коммунистик қурилиш йўлидаги ҳаракатимизни секинлаштиришни истамайдиган бўлсак, биз империализмга қарши курашдаги муштарак позицияларимизни заифлаштиришни истамайдиган бўлсак, ҳамиша ва ҳамма жойда, ички ва ташқи сиёсатимизнинг ҳар қандай масалаларини ҳал қилиш вақтида марксизм-ленинизм принципларига мустаҳкам содиқ бўлиб қолишимиз, ҳамма ижтимоий ҳодисаларга аниқ синфий, партиявий назардан қарашимиз, ғоявий фронтда империализмга кескин зарба бериб буржуа идеологиясига ҳеч қандай ён бермаслигимиз керак.

Социализм мамлакатлари тараққиётидаги жуда катта социал, сиёсий, иқтисодий ва маданий муваффақиятларга — ўзининг суръатлари, теранлиги ва кўлами жиҳатидан тарихда мисли кўрилмаган муваффақиятларга айни принципиал марксизм-ленинизм негизида эришилди.

Буржуазия идеологлари социализмнинг обрўсини тўкишга уриниб, у ёки бу социалистик мамлакат тараққиётидаги қийинчиликлар ва хатоларни зўр бериб рўкач қилмоқдалар. Бу хусусда нима деса бўлади? Дарҳақиқат, социалистик мамлакатлар тараққиётида қийинчиликлар бўлган, ҳозир ҳам бор ва эҳтимолки келгусида ҳам бўлар, ҳар қайси босқичнинг ўз қийинчиликлари бўлади.

Бу қийинчиликларнинг бир хиллари объектив характердаги қийинчиликлар бўлиб, улар тарихий, табиий омиллар ва бошқа омиллар сабабли келиб чиқади. Бошқа бир хил қийинчиликлар субъектив характердаги қийинчиликлар бўлиб, ривожланишнинг у ёки бу проблемасини ҳал қилишнинг унчалик мақбул йўли топилмаганлиги сабабли келиб чиққан қийинчиликлар бўлади, яъни социалистик тузум замирида объектив равишда мавжуд бўлган имкониятларнинг ҳаммасидан тўлиқ фойдаланишни ҳали ўрганиб олинмаганлиги сабабли қандайдир нуқсонларга, хатоларга йўл қўйилган бўлади.

Бунда гап қийинчиликларга ва йўл қўйилган хатоларга қандай муносабатда бўлишда қолган.

Майда буржуа оқимидаги арбоблар қийинчиликларга дуч келганларида, ўзларини йўқотиб қўйиб, ҳар ишда ва ҳар нарсадан шубҳа-гумонга тушавердилар. Ревизионистлар қийинчилик рўй берганида, эришилган ҳамма муваффақиятларни йўққа чиқаришга, қўлга киритилган ҳамма ютуқлардан воз кечишга, ҳамма принципиал позициялардан чекинишга тайёр бўлиб қоладилар.

Ҳақиқий коммунистлар эса, комил ишонч билан олға бориш йўлини оча берадилар, вужудга келган проблемаларни ҳал қилишнинг энг яхши усулини қидириб топа берадилар, социалистик ғалабаларга таянадилар. Улар у ёки бу масалада йўл қўйилган хатоларни виждонан тан оладилар, социализм позицияларини тағин ҳам мустаҳкамламоқ, халқ оммасининг куч-ғайрати ва кураши туфайли қўлга киритилган муваффақиятларнинг, ғалабаларнинг бир мисқолини ҳам социализм душманларига бериб қўймаслик учун хатоларни анализ қилиб, тузата берадилар. Хуллас, ишонч билан шуни айтиш мумкинки, агар партия коммунистик позицияларда мустаҳкам турган бўлса, агар у марксизм-ленинизмга содиқ бўлса, — ҳамма қийинчиликлар бартараф қилинаверади.

Социализм давридаги бутун ижтимоий тараққиётнинг энг илғор, етакчи, ташкил этувчи ва йўналтирувчи кучи бўлган Коммунистик партиянинг раҳбарлик ролини таъминлаш ва доимо мустаҳкамлаб бориш социализм муваффақиятли қурмоқ учун нақадар катта, айтиш мумкинки, ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлигини тажриба тамомила равшан кўрсатиб турибди.

Марксизм-ленинизм назарияси билан қуролланган, ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларнинг хоҳиш-иродасини ифодаловчи партия — социализм ва коммунизм учун курашда ҳал қилувчи кучдир. Шу билан бирга, бу нарса социалистик жамият тараққиётида шу жамиятни ташкил этувчи меҳнаткаш синфлар ва социал табақаларнинг манфаатлари ғоят тўлиқ ҳисобга олиб борилиши ва уйғунлаштириб юборилишининг энг муҳим гаровидир.

Социализм душманлари ҳамиша айни Коммунистик партияга ҳужум қилиб, уни нишонга олишлари бежиз эмас. Ҳамма тусдаги ревизионистлар — ишчилар ҳаракатига буржуа таъсирини ўтказувчи ана шу кимсалар партияни бўшаштиришга, заифлаштиришга, унинг ташкилий негизи бўлган ленинча демократик централизм принципига путур етказишга тинимсиз уринаётганликлари, партия интизомини бўшаштиришни тарғиб қилаётганликлари бежиз эмас. Уларнинг партия экономика, давлат турмуши, маданият соҳасида жамият ривожига раҳбарлик қилишдан «ўзини четга олиши» лозим деган ва шу сингари гаплардан иборат бўлган «назария»ларни ишга солаётганлиги бежиз эмас. Башарти партия ўзини шундай аҳволга солиб қўйса, бу нарса ана шу соҳаларнинг ҳаммасидаги ривожланишини капитализм йўлига солиб юборишни орзу қилаётганларга жуда қулай бўлур эди.

Партиянинг идеология иши, социалистик ва коммунистик жамият кишисининг дунёқарашини тарбиялаб вояга етказиш, буржуа идеологиясини фош қилиш сингари соҳалардаги партия фаолиятининг энг муҳим жиҳати ҳозирги замон шароитида тобора катта аҳамият касб қилмоқда.

Ана шуларнинг ҳаммасидан Совет Иттифоқи коммунистлари, — биз аминмизки, бошқа қардош мамлакатларнинг коммунистлари ҳам ўзлари учун равшан хулоса чиқариб оладилар: партиянинг бирлиги ва жипслигини бутун куч билан мустаҳкамлаш, жамият тараққиётида партиянинг раҳбарлик ролини ҳар томонлама ошириш, партия фаолияти формаларини такомиллаштириш керак.

Кураш тажрибаси ҳамда жаҳонда вужудга келган вазиятни реал равишда ҳисобга олиш шу нарсани ҳам жуда равшан кўрсатиб турибдики, социалистик мамлакатларнинг коммунистлари социалистик интернационализм байроғини баланд кўтаришлари, социализм мамлакатларининг жипслигини ва бирдамлигини ҳар доим мустаҳкамлашлари ҳаётий заруратдир. Мамлакатларимизнинг ҳар бирида социализм ва коммунизмни муваффақиятли қуришнинг ҳамда жаҳон социализм системасининг империализмга қарши муваффақиятли кураш олиб боришнинг асосий шартларидан бири мана шу.

Ҳар бир социалистик мамлакатни мудофаа қилиш манфаатлари, унинг экономикасини, фани ва маданиятини ривожлантириш манфаатлари — мана шуларнинг ҳаммаси қардош мамлакатлар ўртасида жуда кенг ҳамкорлик бўлишини, улар ўртасидаги ҳар томонлама алоқаларни, чинакам интернационализмни бутун чоралар билан ривожлантиришни талаб қилади.

Империализмнинг биз билан олиб бораётган курашида бутун умиди, асосий умиди шуки, у социалистик мамлакатлар орасига нифоқ солишга, бирлигимизни заифлантиришга кўз тутмоқда. Мамлакатларимизнинг бирдамлиги душманнинг мана шу умидларига зарба бўлиб тушмоқда. Бу бирдамлик эса ажойиб ғалабаларга эришмоқда. Бунга Вьетнам мисол бўлиб турибди. Совет Иттифоқи, Польша ва бошқа социалистик мамлакатлар актив ва амалий ёрдам бериб т у р м а г а н ларида эди, Вьетнам энг катта империалистик давлатнинг қуролли кучларига қарши қаҳрамонона курашни кўп йил давом эттира олмаган бўлур эди. Яқинда Вьетнам халқи АҚШнинг ҳукмрон доираларини бутун Вьетнам Демократик Республикаси территориясини бомбардимон қилишни ва бу территорияга қарашли бошқа уруш ҳаракатларини тўхтатишга мажбур қилиб қозонган катта ғалабаси, вьетнамлик дўстларимизнинг ўзлари ҳам айтаётганларидек, айни вақтда социалистик лагернинг ва жаҳондаги барча тинчликсевар кучларнинг ҳам зўр ғалабасидир. Бирдамлигимиз нақадар кучли эканлигини Германия Демократик Республикаси мисоли ҳам кўрсатиб турибди. Бу мамлакат мураккаб шароитда туриб социализмни муваффақиятли равишда қураётганлиги бошқа социалистик мамлакатларнинг актив мадади ва бирдамлиги билан, кенг равишдаги иқтисодий ҳамкорлик билан, бизнинг ҳарбий иттифоқимиз билан чамбарчас боғланганлиги ҳаммага равшан. Социалистик бирдамликнинг бошқа мамлакатларда ҳам социализм қуриш учун аҳамияти жуда катта.

Социалистик давлатлар ҳамма мамлакатларнинг суверенитетини қаттиқ ҳурматлашни талаб қилмоқдалар. Биз ҳар қандай давлатнинг ишларига аралашишга, шу давлатларнинг суверенитетини бузишга қатъиян қарши чиқмоқдамиз.

Шу билан бирга биз, коммунистлар учун социализм қуриш йўлига тушиб олган давлатларнинг суверенитетини қарор топтириш ва ҳимоя қилиш алоҳида аҳамиятга эга. Ҳар қандай зулм ва эксплуатациядан холи бўлган жамият қуриш йўли билан ўз мамлакатининг равнақ топишини, меҳнаткашлар кенг оммасининг бахт-саодатини таъминлаш, суверен ҳуқуқини курашиб қўлга киритган социалистик мамлакатлардан гоҳ бири, гоҳ иккинчисини халқаро империализм ва реакция кучлари мана шу ҳуқуқдан маҳрум этишга интилмоқдалар. Шу ҳуқуққа қилинган ҳамлаларга социалистик лагерь бир ёқадан бош чиқариб зарба берганда, буржуа пропагандистлари «суверенитетни ҳимоя қилиш» ва «аралашмаслик» тўғрисида дод соладилар. Уларнинг бу доди ғирт ёлғон ва алдамчилик эканлиги равшан. Амалда эса бу бақириқлар социалистик суверенитетни сақлаб қолиш тўғрисида эмас, балки уни емириб ташлаш учун жонжаҳдлари билан уринмоқдалар.

(Охири учинчи бетда).

ПОЛЬША БИРЛАШГАН ИШЧИ ПАРТИЯСИНИНГ V СЪЕЗДИ

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

(Боши 2-бетда).

Социалистик мамлакатларнинг суверенитетини, мустақиллигини реал негизда мустаҳкамламоқ учун Совет Иттифоқи анча ишлар қилганлиги яхши маълум. Ҳар бир социалистик мамлакат ўзининг миллий шароитига хос хусусиятларни тўла ҳисобга олиб, социализм йўлидан ривожланиб бориши учун ўзига муносиб конкрет формаларни белгилаб олсин, деб КПСС ҳамиша талаб қилиб келди. Лекин, ўртоқлар, шу нарса ҳам маълумки, социалистик қурилишнинг муштарак қонуниятлари бор. Бу қонуниятлардан чекиниш социализмнинг ўзидан чекинишга олиб келиши мумкин. Социализмга душман ички ва ташқи кучлар бирор социалистик мамлакатнинг ривожланишини капиталистик тартибларни реставрация қилиш йўлига буриб юборишга уринганларида, шу мамлакатдаги социализм ишига, бутун социалистик ҳамдўстлик хавфсизлигига таҳдид пайдо бўлганида бу нарса фақат ўша мамлакат халқинингина проблемаси бўлиб қолмайди, шу билан бирга барча социалистик мамлакатларнинг ҳам муштарак проблемаси бўлиб қолади, бу тўғрида барча социалистик мамлакатлар ҳам ғам ейиши лозим бўлиб қолади.

Социалистик тузумга бўлган таҳдиднинг пайини қирқмоқ учун қардош мамлакатга ҳарбий ёрдам бериш сингари иш фавқулодда, ноиложликдан кўрилган чора эканлиги очиқ кўриниб турибди, бундай чора кўрилишига социализм душманларининг мамлакат ичида ва унинг ташқарисида тўғридан-тўғри душманлик ҳаракатларини қилиб, социализм лагерининг муштарак манфаатларига хавф туғдирганликларигина мажбур қилиши мумкин.

Тажриба шуни кўрсатиб турибдики, у ёки бу мамлакатда социалистик тузумнинг ғалабасини ҳозирги шароитда узил-кесил ғалаба деб ҳисобламоқ керак, жамиятнинг раҳбар кучи бўлган коммунистик партия ижтимоий турмушнинг ҳамма соҳаларини ривожлантиришда марксча-ленинча сиёсатни қатъият билан ўтказиб турса, партия мамлакат мудофаасини ҳормай-толмай мустаҳкамлай берса, мамлакатнинг революцион ғалабаларини қатъий туриб ҳимоя қилса, партиянинг ўзи ҳушёрликни сақлаб, халқни ҳам синфий душманга нисбатан ҳушёр қилиб, буржуазия идеологиясига нисбатан муросасиз қилиб тарбиялаб борса, социалистик интернационализм принципи муқаддас ҳисобланиб, шу принципга риоя қилиниб турса, бошқа социалистик мамлакатлар билан бирлик ва қардошларча бирдамлик мустаҳкамланиб борса, фақат шундай шароитдагина капитализмнинг реставрация қилинишига йўл қолмайди, деб ҳисобланиши мумкин.

Бемалол айтиш мумкинки, Польша Бирлашган ишчи партияси ўтказиб келаётган сиёсат принципиал, марксча-ленинча сиёсатнинг, социалистик интернационализм принципларига содиқликнинг яхши намунасидир.

Ўртоқлар! Жаҳон империализми, аввало, АҚШ империалистлари ва уларнинг Европадаги асосий иттифоқчиси — Германия Федератив Республикасининг ҳукмрон доиралари, ўзларининг агрессив сиёсатларини давом эттирмоқдалар, халқаро вазиятни ёмонлаштирадиган кўпгина ҳаракатлар қилмоқдалар.

Империалистлар жаҳоннинг турли районларида кескинлик манбаларини вужудга келтирмоқдалар, қуролланиш пойгасини кучайтирмоқдалар, жаҳонни «совуқ уруш» замонларига қайтаришга интилмоқдалар. Германия Федератив Республикасида тинчликка ва Европа халқларининг хавфсизлигига таҳдид солувчи реваншчилик кайфиятлари авж олдирилмоқда.

Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ўзларининг пишиқ ва реалистик, лекин агрессорларга ва реваншчиларга нисбатан муросасиз сиёсатларини мана шу реакцион, агрессив сиёсий йўлга қарама-қарши қилиб қўймоқдалар. Бу сиёсат революцион кучларни, бутун дунёдаги социализм ва тараққиёт кучларини кескин равишда синфий қўллаб-қувватлаш руҳи билан суғорилган. Айни вақтда бу сиёсат тинч-тотув яшаш принципларини ҳимоя қилмоқда, бир-бирига қарама-қарши икки ижтимоий система ўртасидаги муносабат масалаларини уруш йўли билан ҳал этишга уринишдан воз кечишни талаб қилмоқда, халқаро кескинликни юмшатиш йўлини изчиллик билан ўтказиб келмоқда.

Тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун турли ижтимоий системалардаги давлатларнинг ўзаро манфаатли ҳамкорлик қилишлари учун олиб бораётган курашимизда биз, айниқса социалистик мамлакатлар келишиб, бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилаётганларидан анчагина ютуқларга эришмоқдамиз.

Лекин вазият жаҳон майдонидаги синфий душманимизга нисбатан юксак даражада ҳушёр бўлишни ҳаммамиздан талаб қилмоқда. Шу сабабли Варшава шартномаси давлатларининг НАТОнинг ҳарбий тайёргарликларига жавобан қардош мамлакатларнинг мана шу иттифоқ ҳарбий механизмини мустаҳкамлаш ва такомиллаштириш борасида ҳозирги вақтда қилаётган ишлари катта аҳамиятга эга.

Тарих сабоқларини унутиб қўйишга мойил бўлган ва Европа харитасини қайтадан бичиш билан яна шуғулланмоқчи бўлган кимсалар шуни билиб қўйсинларки, Варшава шартномасида қатнашаётган ҳар бир мамлакатнинг чегараси каби Польша, Германия Демократик Республикаси, Чехословакиянинг чегаралари ҳам бузилмас ва дахлсиз чегаралардир. Бу чегараларни социалистик ҳамдўстликнинг бутун қуролли қуввати ҳимоя қилиб турибди. Ўзгаларнинг чегарасига қасд қилишни хавас қилувчиларнинг ҳаммасига буни яхши эслаб қолинглар, деб маслаҳат берамиз!

Ўртоқлар, фан-техника революцияси бўлиб турган шароитда социалистик ҳамдўстлик экономикасини янада ривожлантириш вазифалари шуни талаб қиладики, биз мамлакатларимиз ўртасидаги иқтисодий алоқаларни кенгайтириш ва такомиллаштириш билан астойдил шуғулланишимиз лозим. Бу ҳақда ўртоқ Гомулканинг докладида яхши гапириб ўтилди. Етилган бу масалалар ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашининг аъзоси бўлган социалистик мамлакатлар партия ва ҳукумат раҳбарларининг кенгашида тез орада кўриб чиқилиши лозим.

Тағин ҳам кенгроқ халқаро социалистик меҳнат тақсимоти, ишлаб чиқаришни кооперативлаштириш ва ихтисослаштириш социализмнинг афзалликларидан экономикада анча самаралироқ фойдаланишга, мамлакатларимиз ҳар қайсисининг халқ хўжалигини тағин ҳам тезроқ ривожлантиришимизга, капитализм билан бўлаётган иқтисодий мусобақада янги ютуқларни қўлга киритишимизга имкон беради.

Ўртоқлар! Коммунизм идеялари асримизнинг етакчи идеялари бўлиб қолди. Буржуа пропагандаси коммунизм масалалари билан ҳеч қачон ҳозирги кунларда бўлгани каби шу қадар актив шуғулланмаган бўлса керак. Мутлақо равшандирки, буржуазия коммунистик ҳаракатнинг тобора ўсиб бораётганлигидан қўрқаяпти. Коммунистик ҳаракат ҳозирги вақтда бутун жаҳон миқёсида ривожланиб кетди, жуда катта ғалабаларга эришди ва уч қитъадаги мамлакатларда социализмни қарор топдириб, ўз мақсадлари ва идеалларини амалда рўёбга чиқара олишини очиқ кўрсатди.

Капиталистик мамлакатлардаги катта-катта синфий жанглар бу мамлакатларда ҳам ишчилар синфи, унинг революцион авангарди капитализмга ҳужумни кучайтираётганлигини, социалистик революция армиясини тузаётганлигини кўрсатиб турибди.

Капиталистик мамлакатлардаги коммунистик ва ишчи партиялар кўпинча нолегал ҳолатда туриб, қийин шароитда ҳаракат қилиб, таъқибларга ва террорга учраб, ишчилар синфининг, бутун меҳнаткаш халқнинг иши учун фидокорона кураш олиб бормоқдалар. Уларнинг кўплари катта сиёсий куч бўлиб қолдилар. Улар омма билан алоқани актив мустаҳкамламоқдалар, илмий социализм идеяларини, революция идеяларини омма орасига олиб келмоқдалар.

Империализмга қарши курашда ишчилар синфи иттифоқчиларининг сафлари жаҳонда кенгайиб бормоқда. Бу эса мазлум халқларни социал ва миллий зулмдан қутқариш соатини яқинлаштирмоқда. Айни вақтда аҳолининг бошқа турли табақалари ишчилар синфи билан бир қаторда революцион ҳаракатда қатнашиб, пролетар идеологиясидан бошқача бўлган ўз қарашлари ва идеяларини киритмоқдалар, бу қарашлар ва идеялар коммунистик ҳаракатнинг айрим отрядларида ўнг оппортунизмни ва «сўл» авантюризмни озиқлантирмоқда.

Бундай оқимларнинг хавфига ва зарарига етарли баҳо бермаслик нотўғри бўлур эди. Маълумки, ҳам ўнг, ҳам «сўл» ревизионистлар сиртдан бир-биридан ҳар қанча фарқ қилса ҳам, аммо асосий масалада бирлашиб ҳаракат қилаётганликлари маълум: ўнг ревизионистлар ҳам, «сўл» ревизионистлар ҳам социалистик революциянинг ленинча назариясини бузиб талқин қилмоқдалар, ишчилар синфининг ва шу синф авангарди бўлган марксча-ленинча партиянинг социалистик революциядаги ва социалистик қурилишдаги ролини пасайтирмоқдалар. Ўнг ревизионистлар ҳам, «сўл» ревизионистлар ҳам пролетар интернационализми принципларидан чекиниб, бу билан империализмга қарши курашни сусайтирмоқдалар, революцион жараённинг ривожланишига тўсқинлик қилмоқдалар.

Революцион курашнинг кўпгина жуда муҳим проблемаларига баҳо беришда баъзан чинакам шовинизм даражасига бориб етадиган миллий маҳдудлик ўнг ревизионизмнинг ҳам, «сўл» ревизионизмнинг ҳам характерли хусусиятидир. «Сўл» иборалар билан ниқобланаётган ревизионистлар бу соҳада қай даражага етиб бораётганликларини Мао Цзэ-дун группасининг сиёсати кўрсатиб турибди.

Ўз-ўзидан маълумки, мана шундай бузишларнинг ҳаммаси марксизм-ленинизмга содиқ бўлган чинакам коммунистларга бутунлай ёт бир нарсадир. Интернационализм коммунистик ҳаракат кучининг ҳамиша муҳим манбаи бўлиб келди. Ишчилар синфининг манфаатлари ва ишчилар синфи капитализмга қарши олиб бораётган курашнинг манфаатлари, деб таълим берган эди В. И. Ленин, ҳамма миллат ишчиларининг тўла бирдамлигини ва жуда маҳкам бирлигини талаб қилади, миллатчилик сиёсатига зарба беришни талаб қилади. Бу манфаатлар коммунистларнинг жанговар ғоявий қуроли бўлмиш Маркс, Лениннинг революцион таълимотини ҳимоя қилишда жипс бўлишларини қатъий талаб қилади.

Турли шароитда иш олиб бораётган коммунистик партиялар у ёки бу хил проблемаларга турлича ёндошишлари мумкин. Айрим масалаларга бўлган қарашлардаги тафовутларни кўрмасак нотўғри қилган бўлур эдик. Бу тафовутларнинг баъзилари, бизнинг фикримизча, жуда вақтинча характерли тафовутлар бўлиб, воқеаларнинг бориши низоли масалалар моҳиятига равшанлик киритиб бериши билан йўқ бўлиб кетади. Бошқа тафовутлар узоқроқ вақт сақланиб қолса керак, лекин биз бу тафовутларнинг умумий душманимизга қарши муштарак идеялар учун биргаликда олиб бораётган курашимизга халақит бермаслиги лозим, деб ҳисоблаймиз.

Энг муҳими шуки, у ёки бу масалалар бўйича келишмовчиликлар бўлган тақдирда ҳам коммунистик ва ишчи партиялар халқаро алоқаларни ривожлантириш йўлларини ва воситаларини қидирадилар, ўз сафларининг бирлигини марксизм-ленинизм негизида мустаҳкамлашга интиладилар. Аммо биз ўртоқларча фикрлашишни ҳамиша фойдали деб ҳисоблаб келдик ва қардош партиялар ўртасида пайдо бўлган проблемаларни очиқ муҳокама қилишга тайёрмиз. Пайдо бўлаётган проблемалар халқаро коммунистик ҳаракат манфаатларини кўзлаб алоқаларимизни ва ҳамкорлигимизни мустаҳкамлаш йўли билангина ҳал қилинаберишига ишонамиз. Шундай бўлиши ҳам табиийдир. Чунки марксизм-ленинизм бизнинг муштарак ғоявий негизимиз, империализм бизнинг умумий душманимиз, коммунизм ғалабаси бизнинг муштарак мақсадимиздир.

Коммунистик ва ишчи партияларнинг янги халқаро кенгашига кўрилаётган тайёргарликка ҳам биз мана шу нуқтаи назардан қарамоқдамиз. Бизнинг партиямиз коммунистик партиялар вакиллари халқаро кенгашларининг ролига юксак баҳо бериб, бошқа қардош партиялар билан бирга яқин келгусида янги кенгаш чақиришни талаб қилмоқда. КПСС бу кенгашни муваффақиятли тайёрлаш ва ўтказиш учун ўзининг қўлидан келган ҳамма чораларни кўради.

Вазият империализмга қарши тағин ҳам зўр куч билан ҳужумга ўтмоқ учун қардош партияларнинг жипслашувини талаб қилади. Ҳаракатимизнинг абадий шиори: «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» деган шиор ҳозирги кунда коммунистларни янги куч билан курашга чақирувчи нидо бўлиб янграмоқда.

Ўртоқлар!

Социалистик жамиятни ривожлантириш проблемаларини поляк коммунистлари ўзларининг съездларида қандай қилиб қўяётганликларини жуда қизиқиб тингламоқдамиз. Совет Иттифоқида социализм қуриш тажрибасидан биз бу проблемаларнинг бутун мураккаб ва хилма-хил жиҳатларини кўриш нақадар муҳим эканлигини яхши биламиз.

Ленин партияси теварагида жипслашган совет кишиларининг кўп йиллик қаҳрамонона меҳнати билан мамлакатимизда замонавий экономика вужудга келтирилди. Ишлаб чиқаришнинг ҳажми жиҳатидан мамлакатимиз аллақачон жаҳонда иккинчи ўринга чиқиб олди, бир қанча муҳим кўрсаткичлар жиҳатидан эса биринчи ўринга ҳам чиқиб олди. Беш йиллик дастлабки уч йилининг якунлари навбатдаги халқ хўжалик вазифалари саноат соҳасида ҳам, қишлоқ хўжалик соҳасида ҳам бизда муваффақиятли бажарилаётганлигини кўрсатиб турибди. Саноат маҳсулотларини ўстиришнинг мўлжалланган суръатлари ошириб бажарилмоқда. Меҳнаткашларнинг турмуш даражасини юксалтириш соҳасида катта-катта тадбирлар амалга оширилди. Ишчилар, деҳқонлар, зиёлилар ғоят баланд руҳ билан меҳнат қилмоқдалар. Совет жамиятининг маънавий-сиёсий бирлиги, унинг партия теварагида жипслашганлиги муттасил мустаҳкамланиб бормоқда.

Эришилган муваффақиятлар бизни қувонтиради. Лекин ривожланиб бораётган жонли социалистик жамиятда ҳамма масалалар бирданига ҳал қилиниши мумкин эмаслигини, яхшироқ йўлларни қидириш лозим бўлмайдиган ҳолат бўлиши мумкин эмаслигини тушунамиз. Социализм ва коммунизм қуришнинг ўз диалектикаси бор: ривожланишнинг ўзи янгидан-янги вазифаларни келтириб чиқараверади, нечоғлик юксак даражага эришилса, партия, давлат, барча меҳнаткашлар олдига шу қадар юксак талаблар қўйилаверади. Хўжалик ва ижтимоий ҳаётнинг мураккаб механизми пухта, уюшқоқлик билан ишлашини таъминламоқ учун мана шундай юксак талаблар қўйилаверади.

Шу сабабли партиямиз турмушнинг ҳамма соҳаларида илмий асосда қурилган сиёсатни ишлаб чиқишга катта аҳамият бермоқда. Хўжаликни юритиш, планлаштириш ва бошқариш методларини такомиллаштиришга, фан ва техника муваффақиятларини экономиканинг ҳамма тармоқларига жуда кенг жорий қилиш вазифасига катта эътибор бермоқдамиз. Заводлар сонини кўпайтириш ва янгиерларни ўзлаштиришгина эмас, шу билан бирга ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини тобора кўпроқ даражада ошириб, меҳнат унумдорлигини муттасил ўстириш, тупроқ унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш ҳам эндиликда совет экономикасини янада ўстириш ва куч манбаи бўлиб қолмоқда.

Жаҳонда фан-техника революцияси мисли кўрилмаган тез суръатлар билан ва жуда кенг ривожланмоқда. Фан ва техникани революцион йўл билан ўзгартиришнинг олдинги сафида туриш жуда катта социал революцияни қилган биз коммунистларнинг вазифамизку, ахир. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, меҳнаткашларни замонавий, илмий-техникавий билимлар билан қуроллантириш, илмий кашфиётларнинг натижаларини ҳаётга тезроқ жорий қилиш ҳозирги кунда энг муҳим вазифаларимиздан бири, деб ҳисоблайди. Бу эса социалистик жамиятимизнинг жуда катта имкониятларидан тўлиқроқ фойдаланишга, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришни анча тезлаштиришга имконият беради.

Жамиятимизнинг ўзида катта ўзгаришлар рўй берди. Унинг социал состави ва синфлар ўртасидаги муносабатлар бошқача бўлиб қолди. Жамиятимиздаги одамларнинг қиёфаси ҳам бошқача бўлиб қолди. Жамиятимизнинг имкониятлари тез ривожланиб бормоқда, лекин унинг эҳтиёжлари ҳам шу даражада ошиб бормоқда.

Жамият сиёсий ҳаётининг ривожланиши ҳам мана шу жараёнлар билан бирга қадам ташлаб бориши зарур. Партиянинг раҳбарлик ролини янада оширишга ҳал қилувчи аҳамият бермоқдамиз. Партиявий раҳбарликни такомиллаштириш, коммунизм қураётган совет халқи ўз олдига қўйган жуда катта вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш учун зарур.

Партиянинг раҳбарлик ролини ошириш, масалан, советларни ёки хўжалик органларининг ишини, ёхуд касаба союзларининг, меҳнаткашларнинг бошқа оммавий ташкилотларининг ишини ҳам партияга юклаб қўйишга асло олиб келмайди. Аксинча партия томонидан жамиятга қилинаётган раҳбарлик вазифаларидан бири ҳам шуки, ижтимоий турмушнинг ҳамма бўғинларини бутун чоралар билан активлаштиришга, уларнинг ишини яхшилашга, уларнинг масъулиятини оширишга эришмоғимиз лозим.

Партиямиз социалистик демократияни янада ривожлантириш йўлини изчиллик билан ўтказиб келмоқда. Биз коммунистлар чинакам демократия тарафдорларимиз ва демократиясиз олға боришимиз мумкин эмас. Биз демократия деганда меҳнаткашлар кенг оммасини ижтимоий ва сиёсий ҳаётга тортиш деб, жамиятни ва давлатни бошқаришда меҳнаткашларнинг амалда қатнашувига йўл очиб берадиган шарт-шароитни яратиб бериш деб тушунамиз. Мана шундай демократияни биз бутун чоралар билан ривожлантирмоқдамиз ва ривожлантираверамиз.

Ўртоқлар, социализм йўлига тушиб олган ҳамма халқларнинг муваффақиятлари каби совет халқининг ҳам коммунизм қуришдаги муваффақиятлари бутун дунёда озодлик, тинчлик ва социал тараққиёт учун курашувчилар кучини кўпайтираётганлигини англаб, руҳланмоқдамиз.

Биз олдимиздаги вазифаларнинг улуғлигини ва кенглигини кўриб турибмиз, бу вазифаларни ҳал қилишнинг энг тўғри йўлларини ҳар доим қидирмоқдамиз. Совет халқи шу фикрни кўнглига жо қилиб, партиямиз ва Совет давлатининг асосчиси В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини кутиб олишга ҳозирланмоқда!

Қадрли Польшалик ўртоқлар! Партиямиз ва халқларимиз биргаликда катта ва шонли йўлни босиб ўтишди. Польша ва Совет Иттифоқи халқлари бир-бирлари билан тўла равишда келишиб ва ўзларининг бирликларини мустаҳкамлаб, янги жамият қурмоқдалар. Турмушнинг ҳамма соҳаларида кенг ва самарали ҳамкорлик қилмоқдамиз.

Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикаси халқларининг дўстлигини мустаҳкамлашга поляк коммунистлари қўшган ҳиссани партиямиз юксак даражада қадрламоқда. Бу соҳада эришган натижаларимиз партияларимиз ва халқларимиз ўртасидаги самимий ишонч натижаларидир, социалистик интернационализм принципларини амалда қўллаш натижаларидир, амалдаги интернационализмнинг ўзидир!

Польша билан Совет Иттифоқининг коммунистлари ва барча меҳнаткашлари бошқа қардош мамлакатларнинг партиялари ва халқлари билан маҳкам иттифоқ бўлиб, коммунизмнинг буюк идеалларини рўёбга чиқариш учун курашнинг шонли йўлидан бормоқдалар. Сизларнинг съездингиз бўлаётган кунларда, Польша Бирлашган ишчи партиясининг 20 йиллик юбилейи ва Польша коммунистик партияси тузилган куннинг 50 йиллиги арафасида Совет Иттифоқи коммунистлари сизларга социалистик Польшани қуришда янги ютуқлар, янги катта ғалабаларни чин кўнгилдан тилайдилар, ўртоқлар!

Яшасин Польша меҳнаткашларининг авангарди, мамлакатни социализм йўлидан олиб бораётган Польша Бирлашган ишчи партияси!

Польша билан Совет Иттифоқи халқларининг бузилмас дўстлиги яшасин ва яшнасин!

Яшасин коммунизм!

(Ўртоқ Л. И. Брежнев нутқи бир неча бор давомли қарсаклар билан бўлиниб турди).

МАМЛАКАТЛАР ВА ҚИТЪАЛАРДА

МАЪЛУМОТЛАР МАҚОЛАЛАР ВОҚЕАЛАР

АРАБ ПАРТИЗАНЛАРИНИНГ ҲАРАКАТИ

ҚОҲИРА, 11 ноябрь. (ТАСС). Араб партизанлари Исроил оккупантларига зарба беришни давом эттирмоқдалар.

Фаластинни озод қилувчи халқ фронтининг жангчилари 1 ноябрдан 9 ноябргача Исроилнинг 4 ҳарбий машинасини яксон қилдилар. Голан тепаликлари атрофидаги Файк йўлига партизанлар томонидан кўмиб қўйилган минага Исроил бронетранспортери дуч келиб портлади. Байсан районида транспорт машинаси минага дуч келиб портлади. Бунинг натижасида Исроил солдатларидан бири ўлди ва 4 солдат ярадор бўлди. 8 ва 9 ноябрда Иордан дарёсининг ғарбий соҳилидаги Тал — Ҳамд ва Ал—Уга районларида Исроил қўшинларининг бронетранспортери ва патрул автомобили партизанларнинг миналарига дуч келиб портлади.

Мен агентлиги мухбирининг Байрутдан хабар беришича, Фаластинни озод қилувчи халқ фронтининг кеча бу ерда эълон қилинган ахборотида араб партизанларининг ана шу муваффақиятли операциялари тўғрисида гапирилган.

ЖАҲОН ТИНЧЛИК КЕНГАШИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ МАЖЛИСИ

ЛАХТИ, 11 ноябрь (ТАСС). Бугун бу ерда Жаҳон тинчлик кенгаши президиумининг мажлиси очилди. Бу мажлисда 40 мамлакатнинг вакиллари — тинчлик учун курашувчи халқаро ҳаракатнинг таниқли арбоблари қатнашмоқдалар. Мажлиснинг кун тартибида Вьетнам тўғрисидаги масала, Европа хавфсизлигини таъминлаш проблемаси, яқин шарқдаги, Латин Америкаси ва Жанубий Африкадаги аҳвол масалалари бор.

Жаҳон тинчлик кенгашининг президент — координатори Изабелла Блюм (Бельгия) президиум мажлисини очди. Халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик учун курашувчи парламент комитетининг раиси Матти Кеконен ва «Финляндиядаги тинчлик тарафдорлари» комитети раисининг ўринбосари, парламент депутати Энсио Партанен Финляндиядаги тинчлик тарафдорлари номидан мажлис қатнашчиларини табрикладилар.

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИДА СОВЕТ КИТОБЛАРИ ВИСТАВКАСИ

ДАМАШҚ. Сурияниинг Ҳалаб шаҳрида Октябрнинг 51 йиллигига бағишланган совет китоблари виставкаси очилди. Экспозицияларда Совет Иттифоқида араб, француз ва инглиз тилларида нашр қилинган салкам 750 номда сиёсий — бадиий, илмий-техника ва болалар адабиёти бор.

В. И. Ленин асарлари икки катта стендни эгаллаган.

(ТАСС).

Қатъий норозилик

ПНОМПЕНЬ. 6 ноябрда Американинг уч ҳарбий вертолёти Камбоджа осмонига бостириб кириб, Свайриенг вилоятидаги Даунг қишлоғини бомбардимон қилди ва ўққа тутди. Кхмер Пресс агентлигининг хабар беришича, Америка ҳарбийларининг жиноятқорона ҳужуми натижасида Камбоджа деҳқонларидан бир киши ҳалок бўлган ва 24 киши ярадор бўлган. Шулардан 11 киши оғир ярадор. Ўша куни Американинг 10 вертолёти Кратие вилоятида Камбоджа юккаш машинасини ўққа тутди. Автомашинада бўлган камбоджалик икки киши ўлдирилган ва 3 киши оғир ярадор қилинган.

Бу воқеалар Камбоджага қарши Америка ҳарбийлари қилиб келаётган қатор агрессив ҳаракатларнинг давомидир дейилади Камбоджа давлат бошлиғи кабинетининг Пномпенда эълон қилинган ахборотида.

Камбоджа қироль ҳукумати эълон қилган баёнотда ҳам навбатдаги, ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайдиган ҳамда бутун масъулияти Қўшма Штатлар зиммасига тушадиган ваҳшиёна ҳужумга қарши қатъий норозилик билдирилади.

(ТАСС).

ИҒВОГАРЛИК ДАВОМ ЭТМОҚДА

АММОН, 11 ноябрь. (ТАСС). Исроил экстремистлари Иордания билан ўт очишни тўхтатиш чизиғида кескинликни кучайтиришни давом эттирмоқдалар. Исроил қўшинлари бугун эрталаб Иордан дарёси водийсининг шимолий қисмида Иордания қўшинлари позицияларини миномёт ва пулемётдан икки марта ўққа тутдилар. Иордания кучлари жавоб ўти очдилар. Иордания ҳарбий вакилининг айтишича, Иордания томони талафот кўрмаган.

Ҳарбий вакилнинг таъкидлаб ўтишича, ана шу отишмаларнинг бири давом этган пайтда Исроилнинг иккита қирувчи самолёти аҳоли яшайдиган Ал—Бакур пунктининг шимолий томонида Иордания территориясига напалм бомбаларини ташлаган.

ВАБО ТАРҚАЛДИ

КАРОЧИ, 11 ноябрь. (ТАСС). Шарқий Покистон районларидан бири Каштиада вабо касали тарқалганлиги рўйхатга олинди. «Пакистан Обсервер» газетасининг хабар беришича, вабо касали тарқалиши натижасида 20 киши ўлган.

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ. АҚШ авиацияси республика территориясини йиртқичларча бомбардимон қилмоқда. Бомбалар мактаблар, касалхоналар, турар-жой бинолари, суғориш иншоотлари ва бошқа объектларга катта зарар етказмоқда. Суратда: Нгеан вилоятидаги католик черкови Америка ҳарбий қароқчиларининг ҳужумидан кейин.

ВИА—ТАСС фотоси.

АҚШДАГИ САЙЛОВ НАТИЖАЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 11 ноябрь. (ТАСС). Қўшма Штатларда 5 ноябрда бўлиб ўтган президент сайловида республикачи Ричард Никсон ғалаба қозонди. Сайлов участналарининг 99 процентидан олинган маълумотларга қараганда (овозларни санаш ҳали ҳам давом этмоқда) Никсон тарафдорларидан 302 киши президентни сайлашга вакил қилиб сайланган бўлса, президентни сайлашга вакил қилинганлар орасида демократик партиянинг номзоди Хэмфри тарафдорларидан атиги 191 киши бор.

Конституцияга биноан президентни сайлаш шу йил 16 декабрда ўтказилади. 1969 йил 20 январда Никсон расмий равишда АҚШ президенти лавозимига ўтиради.

Америка матбуоти сайлов натижаларини шарҳлаб Ричард Никсон сайлов олди кампаниясида ҳозир ҳукмрон бўлган демократик партия сиёсатини танқид қилишга зўр бериб ҳаракат қилганлигини таъкидлайди. Унинг бундай йўл тутганлиги АҚШнинг Вьетнамдаги агрессияси, қимматчилик, ирқий камситиш кучайганлиги, жиноятчилик ғоят авж олганлиги сабабли Америка халқининг бениҳоя норози эканлигидан фойдаланиш ва бу норозиликни ўз рақиби — демократ Хэмфрига қарши қаратиш имконини берди. Бироқ, Америка матбуотининг таъкидлаб ёзишича, Никсоннинг ўзи ҳам ана шу энг зарур проблемаларни ҳал этишнинг конкрет йўлларини кўрсатиб бергани йўқ. Никсоннинг номзодини танлаган сайловчилар аслини олганда республикачиларнинг программасини ёқлаб овоз беришдан кўра мамлакатни Шарқий-Жанубий Осиёдаги энг разил ва қиммат авантюрага гирифтор қилган ҳозирги ҳукуматнинг сиёсатига қарши овоз бердилар.

ЛИРИК МИСРАЛАР

ТОМЧИ СУВ

Сизиб чиқди зумраддек зилол,
Бир томчи сув ернинг бетига.
Унда аксин кўрсатгач, ҳилол,
Чопди тушиб дарё кетига.
Тўлқин бўлди, урди у жавлон,
Зўр уммонга бориб қуйилди.
Бу борлиққа фикрича шу он,
Сув ҳукмдор каби туюлди.
Сўзлай, деди, юлдузларга роз,
Ўзин буғдек булутга илди.
Чақин бўлди, бўлди гулдурос,
Ва булутнинг бағрини тилди.
Ёмғир бўлди, сел бўлиб тошди,
Қайтиб тушди она ерига.
Фақат унинг қадри бир ошди,
Айланганда манглай терига.

Тўлқин МАТМУСО.
ТошДУ талабаси.

ҲАЁТ КИТОБИ

Ажабо, не учун мизғимас юрак,
Бир лаҳза тинимга нега йўқ тоби?
Нечун у бунчалик сезгир ва зийрак,
Бойлиги беқиёс — ҳаёт китоби!
Ухласа, уйғониш бахтидан маҳрум —
Азалий қисматни билармикин ё?
Билармн у уйғоқ тургани учун
Ҳордиқсиз ёшариб боришин дунё?

ҚУРИМАС ДАРЁ

Ҳеч кимса қолмайди ҳаётда боқий,
То ҳаёт бор экан, бор бу ҳақиқат,
Одамлар сув янглиғ ўтар-у, оқиб,
Лек дарё сингари қуримас ҳеч вақт.

Ўлмас ЖАМОЛ.

ШАҲРИМ — ФАХРИМ

Қадим савдо карвонлари Чин-Мочиндан кун ботар томонга, узоқ Русдан, Волга бўйларидан Ҳиндистонга борар экан, Тошкентда тўхтаб ўтарди. Ўрта Осиёнинг бу кўҳна шаҳри йирик савдо-сотиқ маркази эди. Бугун эса сўлим Тошкентимиз жаҳоншумул йиғинлар ўтадиган жой, халқлар ўртасида тинчлик, дўстлик, биродарлик қароргоҳи бўлиб қолди.

Октябрь ойи ва ноябрнинг бошларида Шарқнинг ҳаво дарвозаси ҳар қачонгидан ҳам гавжум бўлди. Дунёнинг барча қитъасидан келган ёзувчилар, санъаткорлар, кино арбоблари, артистлар, мухбирлар, тилмочларни Тошкент оҳанграбоси ўзига тортди.

Меҳмонларимиз 30 ой ичида тубдан ўзгариб кетган шаҳримиз чиройини кўриб ҳайратда қолдилар. Тошкентликларнинг самимияти, очиқ чеҳраси, меҳмондўстлиги уларда сира унутилмас таассурот қолдирди. Дўстларимиз фаровон турмушимизни кўриб ҳавас қилдилар, душманларимиз ичдан ҳасад қилдилар.

«Тошкент биз ҳинд халқи учун севимли ва муқаддас шаҳар. Энг муҳими, бу ерда Ҳиндистон ва Покистон давлатлари ўртасидаги ҳарбий можаро тинчлик йўли билан бартараф этилган. Ҳиндистоннинг атоқли давлат арбоби ва бош министри Лаъл Баҳодир Шастри Тошкент Декларациясига имзо чекиб, бу тарихий ҳужжатни Ҳиндистон халқига васият қилиб қолдирди. Улуғ зот ҳаётини тинчлик йўлига бахш этди. Шунинг учун ҳам биз бу шаҳарни муқаддас деб атаймиз». Ўзбек томошабинлари севиб қолган ҳиндистонлик машҳур кино артисти Биринчи Тошкент халқаро кинофестивалининг меҳмони Рожендра Кумарнинг бу сўзлари ҳар бир тошкентликни фахрлантиради.

Африкалик ёш киноактриса Юнус Дьей шаҳримиз тупроғига қадам қўяр экан, қалбида туғён урган фикрларни йўл-йўлакай қўшиқ қилиб айтишга шошилди. У кинотеатрда томошабинлар билан учрашар экан, ўз-ўзидан қуйилиб келган ушбу сатрларни жуда таъсирли қилиб куйлади:

Тошкент — қуёш шаҳри,
Тошкент — баҳор шаҳри,
Тошкент — тинчлик шаҳри
Тошкент — тараққиёт шаҳри,
Тошкент — гўзаллик шаҳри

Меҳмонларимиз Ўзбекистон пойтахтининг ҳамма диққатга сазовор жойларини кўриб улгуролмадилар. Зотан, бағри кенг Тошкентнинг ҳамма чеккасини сайру саёҳат этиш осон эмас. Аммо яқин келажакда буннинг иложини қилиш мумкин.

...90 метрлик учта қудратли устунга ўрнатилган ажойиб иншоотнинг ойнаванд майдонида одамлар чор атрофга назар ташлашади. Айланма пиллапоялар бу майдончадан одамларни ресторан залларига олиб чиқади. Ресторанда бир йўла 150 киши овқатланиб ўтирибди. Ресторанннинг биринчи қаватида умумий зал бор. Иккинчи қаватда миллий таомлар тайёрланмоқда. Икки метр қалинликда келадиган пол оҳиста айланади. Ресторан столлари атрофида ўтирган кишилар Тошкент панорамасини завқ билан кузатадилар. Бир соат ичида бутун шаҳарни кўздан кечириш мумкин бўлади. Гўзал шаҳар гўё кафтда тургандек. Кўркам бинолар, сўлим боғлар, бир-бирини қувлашиб елдек учаётган машиналар — ҳамма-ҳаммаси кўз олдингдан ўтади.

Бу Тошкентнинг «Победа» парки ёнида бунёд этилажак гигант телевизион минoранинг ресторани. Минoранинг вишкаси 350 метр келади. У дунёга машҳур Парижнинг Эйфель қуббасидан ҳам баланд бўлади. Тошкентни кўрмоқчи бўлсангиз шу ерга келасиз.

Гўзал Тошкентимиз кун сайин яна ҳам серфайз, сержилва бўлиб бормоқда.

С. МУСАЕВ.

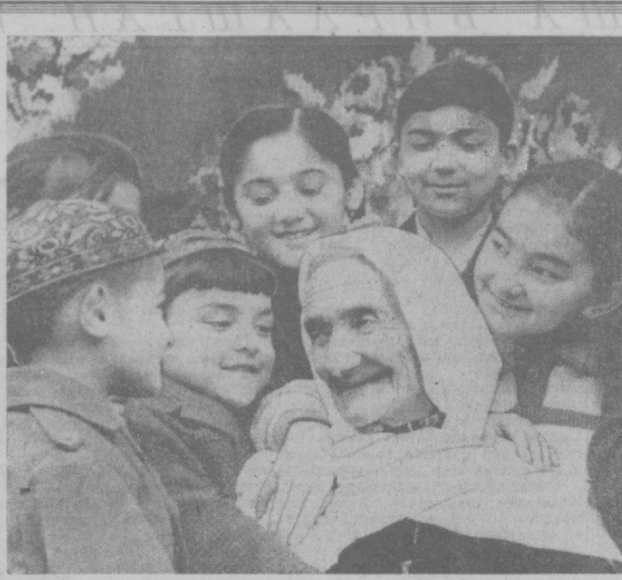

ТЕХНИКУМ БИНОСИ

Студентлар шаҳарчаси келгусида катта билим маскани бўлиб қолади. Ҳашаматли ўқув корпуслари орасида билим юртлари ва техникумлар учун қурилаётганлари ҳам бор.

Тошкент геология техникуми биноси ҳам шаҳарча яқинида қад кўтаради. Ҳозир қурилиш ишлари жадал олиб борилмоқда. Техникумнинг ўқув корпуси, ётоқхона ва ошхонаси 1970 йилгача фойдаланишга топширилади.

Келгусида бу ерда геолог кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш курслари ишлайди. Ўқув полигони учун ҳам алоҳида майдон ажратилади.

ТАБАРРУК ОНА

Биз ҳовлига кириб борганимизда тўрдаги айвонда кўрпача устида нуроний аёл ёнбошлаб ётарди.

Унинг олдидаги хонтахта нози-неъмат билан тўла. Ҳовли шу қадар озодаки, ҳавас қиласан киши. Ҳали совуқ таъсир этмаган гулу-райҳонлар ҳиди димоқларга урилиб ором бағишлайди. Атрофи сув сепилиб, чиннидай қилиб супирилган.

Она бизни кўриши билан ўрнидан қўзғалмоқчи, кутиб олмоқчи бўлди. Биз уни ўрнишга қўймадик. Кампир ўз болаларидай меҳрибонлик билан ҳол-аҳвол сўрашди. Ўтиришга таклиф қилди. Бир-бир пиёла чой устида суҳбатлашдик.

Онахон тўқсон беш ёшда экан. Саккиз ўғил, икки қиз кўрибди. У бизга ўз ҳаёти ҳақида ҳикоя қилиб берди.

— Пичоқчилик маҳалласида туғилганман, болаларим, — деди у, — отам Шомаъди тақачилик қиларди. У кезларда рўзғор тебратиш оғир эди. Отам мени Дадажон косибга узатди. Бечора эртаю-кеч меҳнат қиларди. Не чора, барибир топганининг баракаси йўқ эди. Инқилоб бўлди-ю, кўпчилик қатори бизнинг ҳам елкамизга офтоб тегди. Бора-бора уйимизга қут-барака кирди.

Она чиндан ҳам ҳозирги ҳаётидан жуда-жуда мамнун эди. У тўқсон беш ёшга кирган бўлса ҳам ҳали ўзини тетик, бардам тутар эди. Биз онадан ҳозир неча невара ва эвараси борлигини сўрадик.

— Қирқ тўрт невара, ўттиз эваранинг бувисиман, — мамнун жавоб берди ҳаммамизга табаррук Комила она.

Унинг фарзандлари ҳозир қаерларда ишлаётганлиги билан қизиқдик. Тўнғич ўғли Қаҳҳор Дадажонов неча йиллардан бери савдо ходими. Мажид ака йигирма саккиз йилдан бери давлат муассасаларида ишлаб келмоқда. Раҳим ака эса тажрибали шифокор. Абдурашид ака Улуғ Ватан уруши йилларида гитлерчи галаларга қарши курашда қаҳрамонларча ҳалок бўлган экан.

Мана энди кенжалари билан танишайлик. Комила онанинг набиралари Маҳкам Мурод ТошДУда, Ғаффор, Шавкат, ТошПИда таҳсил кўришяпти. Келинлари, куёвлари, невара-эваралари ҳаммалари тотув, бир-бирларига аҳил. Мунис, муштипар, меҳрибон она ана шу азамат ўғиллари, меҳнаткаш, жафокаш келин-қизлари билан боқий бахтиёр.

Ж. РАҲМАТОВ.

Суратда: Комила она Дадамуҳамедова ўз набиралари билан.

Н. Тўраев фотоси.

ИЖОДИЙ АРМУҒОНЛАР

Олимларимиз йил якунидан мамнунлар. Лабораторияларда олиб борилган қатор тадқиқотлар ишлаб чиқаришга жорий этилди. Айрим илмий ишлар ниҳоясига етиб, ижобий баҳо олди. Мухбиримиз илмий муассасаларда бўлиб олимлар билан суҳбатлашди.

МИНГ ДАРДГА ДАВО

— Қадимги донишмандлар мўмиёни минг дардга даво, деб бежиз айтишмаган, — дейди атоқли медик олим травматолог Одил Шокиров. — Абу Али ибн Сино, Абурайҳон Беруний, Аристотель ва бошқа машҳур олимлар мўмиёнинг шифобахш хусусияти тўғрисида қимматли фикрларини билдиришган. Асаб палаж, меъда-ичак, жигар, қабиқ касалликларини ҳамда турли шишларни даволашда бу мўъжизакор дори яхши малҳам бўлади.

Бизнинг ортопедия ва травматология институтимиз клиникасида суяги лат еган ва синган беморларни даволашда мўмиёдан кенг фойдаланилмоқда. Бу дори лат еган ёки синган ҳар қандай суякни ўз аслига қайтаради.

Москвадаги СССР Медицина фанлари Академияси ҳамда Марказий ортопедия ва травматология институти коллективимиз томонидан ҳал қилинган тадқиқотларни турмушга кенг жорий этишга тавсия қилди. Шунингдек, Москва, Ленинград, Душанба ва бошқа шаҳарлар клиника ва касалхоналарида суяги синган ва лат еган беморларни мўмиё билан даволаш кенг йўлга қўйилди. Институтимиз ҳозирда ҳам бу мўъжизакор мўмиёнинг сирларини ўрганишда давом этмоқда.

«ДЎСТЛИК» ОЛТИН МЕДАЛИ

Республикамиздаги етук кимёгар олимлардан бири профессор Шукур Толиповдир. У ўзининг ажойиб тадқиқотлари билан кимё фани хазинасига муносиб дурдоналар қўша олди.

— Мустақил ижодий меҳнатга ўтгандан бери у кимё мўъжизаси билан «тиллашиб» келади, — дейди Тошкент Давлат университетининг ректори С. Сирожиддинов. — Ўзбекистонда кимёгар аналитиклар мактабининг яратилиши бевосита Шукур Толиповичнинг номи билан боғлиқ. Унинг асарлари чет элларда ҳам машҳур. Профессор Қозоғистон ССР Фанлар Академиясига ҳақиқий аъзо қилиб сайланди.

Севимли профессоримиз чорак асрдан бери университетнинг кимё факультетининг декани. Унинг бой тажрибасидан чет эллик аспирантлар ҳам баҳраманд бўлишяпти. Қўшни Афғонистондан университетимиз аспирантурасига келган Вард Абдул Ғафур кимёгар олим раҳбарлигида илмий кузатиш ишлари олиб бормоқда. У нодир элементларни аниқлаш методи бўйича дастлабки ютуқларни қўлга киритди.

Олим учун бу йил айниқса қувончли йил бўлмоқда. Ханойдаги политехника институтидаги ўқитувчилик фаолияти яқинда муносиб тақдирланди. Вьетнам Демократик Республикаси томонидан унга «Дўстлик» олтин медали берилди.

ДЕҲҚОН КОМПАСИ

Одатда тупроқ картасини деҳқон компаси дейишади. Тошкентдаги Тупроқшунослик илмий-текшириш институти олимлари республикамизнинг кўпгина районлари тупроқ картасини тузиб бердилар.

Мирзачўл ерларида республикамизда учрайдиган деярли барча типдаги тупроқларга дуч келиш мумкин. Буларни ўрганиш натижасида институт олимлари илмий жиҳатдан бой материаллар тўпладилар. Ижодий меҳнат натижаси сифатида Мирзачўл ерларининг тупроқ картаси тузилди.

Бу эса суғориш ва мелиорация ишларини кенг йўлга қўйиш имконини беради. Шу мақсадда суғориладиган майдонлар ҳам аниқланди.

Олимларнинг бу самарали тадқиқотлари ҳақидаги мақолалар «Ўзбекистон тупроқлари» номли илмий тўпламнинг навбатдаги сонидан ўрин олади.

КИНОҲАВАСКОРЛАР СТУДИЯСИ

Бундан роппа-роса ўн йил муқаддам Тошкентдаги В. И. Ленин номли республика пионер ва ўқувчилар саройида киноҳаваскорлар студияси «Юнфильм» иш бошлаган эди.

Йиллар ўтиши билан «Юнфильм» студиясининг фаолият доираси кенгая борди, у кўплаб кино ҳаваскорларни мустақил ижодий меҳнатга ўргатди. Бир вақтлар студияга қатнашган болалар ҳозирда уста кинооператор ёки моҳир суратчилар бўлиб етишдилар.

Студия аъзолари бир неча фильм яратдилар. Улар ишланиши ва тематик жиҳатдан ажралиб туради. Киноҳаваскорлар яқинда Чорвоқ ГЭСи қурилишига бағишланган ҳужжатли фильм яратишга киришдилар. Янги асар суратга олинди.

«Чорвоқ чироқлари» деб аталадиган бу фильм шонли Ленин комсомолининг ярим асрлик тўйига «Юнфильм» студиясининг муносиб совғаси бўлди.

Ҳамза театрининг коллективи таниқли драматург Сарвар Азимовнинг «Замон драмаси» спектаклини саҳналаштирди. Рассом Н. Меламед спектаклда асосий ролларда чиқаётган артистларнинг расмини чизиб қайтди. Юқоридан: Назирбува ролида Ўзбекистон ССР халқ артисти С. Табибуллаев, Ойша ролида СССР халқ артисти Сора Эшонтўраева ва Нуржаҳон ролида Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист С. Норбоева.

ЯНГИ СПРАВОЧНИК

Қишлоқ хўжалик экинларини яхши парвариш қилиш ва улардан юқори сифатли ҳосил етиштиришда уларни зараркунанда ва касалликлардан сақлаш катта аҳамиятга эгадир. Бунда жумладан, ўсимликларни дорилашда химиявий воситалар ва механизмлардан тўғри фойдаланишни ҳам билиш зарур.

Шу воситаларни ўринли ишлатишга ёрдам тариқасида яқинда «Ўзбекистон» нашриёти «Ғўза, маккажўхори ва дуккакли ўсимликлар зараркунандаларига, касалликларига ва бегона ўтларга қарши кураш справочниги» номли китобни нашрдан чиқарди. Бу — қайта ишланган, тўлдирилган учинчи нашрдир.

«Справочник»нинг бу нашрига ғўза ва алмашлаб экиш, бошқа экинларнинг зараркунандаларига, касалликларига ҳамда бегона ўтларга қарши курашда қўлланиладиган энг янги тавсиялар киритилган.

Химиявий воситаларга оид бўлим янгилик ва қўшимчалар билан тўлдирилган, ем-хашак экинларида, ҳайвонот ва одам учун камроқ заҳарли препаратлар ишлатиш юзасидан тавсиялар берилган. «Справочник»дан фойдаланишни қулайлаштириш мақсадида зараркунанда, касаллик ва бегона ўтларга оид маълумотлар, ғўза, маккажўхори, беда ва дон-дуккакли экинлар бўйича баён этилган ҳамда бегона ўтларга доир маълумотлар алоҳида бўлимда берилган.

А. НУРБОБОЕВ.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

„ЧУСТ"—РЕСПУБЛИКА ЧЕМПИОНИ

Республика футбол чемпионати маррага етиб келди.

Ҳал қилувчи сўнгги тур олдидан Наманган областининг «1 Май» колхози футболчилари Тошкентнинг «Звезда» ва Гулистоннинг «Пахтачи» командаларидан бир очко фарқ билан олдинда бораётган эди. Пешқадам чемпионатнинг сўнгги ўйинини Андижоннинг «Хлопковик» командаси билан ўтказди ва 4:2 ҳисобида ғалаба қозонди. Шу турда гарчанд «Звезда» «Ташкенткабель»ни 4:0, «Пахтачи» «Бешариқ» командасини 6:4 ҳисобида мағлубиятга учратган бўлса ҳам «Чуст» командасига ета олмади.

Бир неча йилдан бери пойтахт командалари чемпионлик унвонини бошқа коллективларга бермай келардилар. Ҳатто улар чемпионат тугашига бир неча ўйин қолганда, ниятига эришарди. Айниқса «Сокол» ва «Звезда» коллективлари биринчи ўринни катта фарқ билан якунлашарди. Бу йил эса аҳвол тамоман бошқача бўлди. Чемпионлик унвони учун курашган энг кучли «олти»ликка пойтахтнинг фақат иккитагина вакили кира олди, холос.

Ўзбекистоннинг янги чемпиони — «Чуст» футболчилари финал учрашувларда бирор марта ҳам енгилишмади. А. Фёдоров ва Ю. Чуриков шогирдлари имкониятдаги ўн очкодан саккизтасини қўлга киритишди.

1968 йилги республика футбол чемпионатининг якунловчи жадвали қуйидагича:

Командалар	Ю.	Д.	М.	Т.	О.
«Чуст»	3	2	0	7—3	8
«Звезда»	2	3	0	9—2	7
«Пахтачи»	3	1	1	10—8	7
«Хлопковик»	1	1	3	10—7	3
«Бешариқ»	1	1	3	7—16	3
«Тошкенткабель»	1	0	4	7—11	2

МАВСУМ ДАВОМ ЭТАДИ

Мамлакат биринчилиги «А» класси иккинчи лигасида республикамиз шарафини ҳимоя қилаётган уч команда ва Ўрта Осиё зонаси «Б» класси коллективлари чемпионатни якунладилар.

Лекин, мавсум тугагани йўқ. Энг кучли коллективлар яна яшил майдонга тушишди. Энди улар ВЛКСМ 50 йиллиги ва совет футболининг 70 йиллигига бағишлаб ўтказилаётган турнирда куч синашмоқдалар.

Бу турнир ўйинлари кескин ва қизиқарли ўтаяпти. Ғолиблик учун «Политотдел», «Нефтяник» (Фарғона), «Зарафшон» (Навоий), «Свердловчи» (Тошкент области), «Оқ олтин» (Андижон), «Самарқанд», «Янгиер» ва республика ёшлар терма командалари беллашмоқдалар. Самарқандликлар «Янгиер» футболчиларини қабул қилдилар. Учрашув 1:1 ҳисобида дуранг бўлиб тугади. Ўрта Осиё зонаси ғолиби «Свердловчи» чемпионатнинг фахрли иккинчи поғонасига чиққан «Оқ олтин» меҳмони бўлди. Бу матч ҳам 1:1 ҳисобида тугади.

ОБЛАСТЬ БИРИНЧИЛИГИ

Область футбол чемпионати қатнашчилари ишқибозларини хурсанд эта олмади. Биринчилик бирмунча уюшқоқсизлик билан ўтди. Айрим ўйинларга командаларнинг келмай қолиши ишқибозларни ниҳоятда ранжитди.

Мисол учун, Янгийўл футболчилари Оҳангарон ва Бўка коллективлари билан бўлган учрашувга келмадилар. Олмалиқ билан Ўртасарой командалари эса мавсумнинг ўртасидаёқ мусобақалардан чиқиб кетдилар. Область футбол федерацияси бу сабоқлардан тегишли хулоса чиқариб олар, кейинги биринчиликлар уюшган ҳолда ўтиши учун ҳамма чораларни кўрар, деган умиддамиз.

Ангрен футболчилари область чемпионатининг ғолиби бўлишди. Улар келаси йил республика биринчилигида қатнашадилар. Кейинги ўринлар қуйидагича тақсимланди; Оҳангарон, Красногорск, ТашГРЭС, «Химик», «Чирчиқ», «Химмаш» (Чирчиқ), Бўка, Янгийўл.

БРАЗИЛИЯЛИКЛАР ҒАЛАБАСИ

Жаҳоннинг собиқ чемпионлари — Бразилия терма командаси футболчилари Рио-де Жанейрода бўлган учрашувда жаҳон терма командаси устидан 2:1 ҳисобида ғалаба қозондилар. Ҳисобни иккинчи минутда Ривелино очди. Жаҳон терма командаси 33-минутда ҳисобни тенглаштирди (Альберт). Учрашув тугашига 2 минут қолганда Тостао бразилияликларнинг ғалабасини таъминлади. Терма команда қуйидаги составда ўйнади: Яшин (СССР) — иккинчи таймда Мазуркевич (Уругвай), Новак (Венгрия), Шестернев (СССР), Шульц (ГФР), Марцолини (Аргентина), Баккенбауэр (ГФР), Сюч (Венгрия) — иккинчи таймда Перфумо (Аргентина), Амансио (Испания) — иккинчи таймда Метревели (СССР), Альберт (Венгрия) — иккинчи таймда Роха (Уругвай), Оверат (ГФР), Жанч (Югославия) — иккинчи таймда Фаркаш (Венгрия).

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Кўрсатишлар программаси, 18.00 — Теленгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.15 — Қувноқ давра (кичкинтойлар учун), 18.50 — В. И. Ленин кутубхонаси, 19.05 — Рақсни ўрганамиз, 19.45 — Теленгиликлар.

20.00 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Шайтонча (қўғирчоқ фильм), 18.20 — Олимлар — беш йиллика, 18.40 — Сафдошлар (телефильм), 19.20 — Ўзбекистон артистлари Ҳиндистонда.

Ўзбек тилида: 20.00 — Ёшлар ижоди, 20.20 — Яман — 1965 йилнинг февралида (кинофильм), 20.40 — Ленин вахтасида, 20.55 — Халқ талантлари концерти, 21.35 — Тоғ қонуни (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 20.00 — Танбал (кинофильм, болалар учун), 20.10 Октябрь — Москвада (ҳужжатли фильм).

Рус тилида: 20,25 — Сахалин, жонажон соҳиллар (фильм-концерт), 20.45 — Фауст (телеспектаклнинг иккинчи серияси), 22.20 Шаҳар ўзи ҳақида ҳикоя қилади (телефильм).

КИНО

Оққуш кўли — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Олтин ўқ — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Нон ва атиргул — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Тошкент — нон шаҳри — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТР

16—17 ноябрда

Улуғ доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

Мирзакалон ИСМОИЛИЙ ва Раззоқ ҲАМРОЕВЛАР асари.

Ўзбекистон халқ артисти Дадаали СОАТҚУЛОВ музикаси

ФАРҒОНА ТОНГ ОТГУНЧА

3 парда, 10 кўринишли драма (М. Исмоилийнинг шу номли романи асосида)

Постановкачи режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти СССР давлат мукофоти лауреати Раззоқ ҲАМРОЕВ.

Режиссёр — Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист Р. ШОКИРОВ.

Дирижёрлар — Н. ҲАЛИЛОВ, Э. ТОШМАТОВ.

Рассом — Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган санъат арбоби Г. А. ВИЗЕЛЬ.

Балетмейстер — О. НАЗРУЛЛАЕВ.

Хормейстер — А. ҲОМИДОВ.

Концертмейстерлар — А. МАЛИНА, М. УРМАН.

Режиссёр ассистенти — Р. МУҲИДДИНОВА.

Спектакль кеч соат 7 яримда бошланади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 835212, Редактор ўринбосарлари — 835885, 836232, Масъул секретарь — 834808, Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — 831936, Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — 833786, Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — 835811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 839030, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — 838761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 834048, Эълонлар бўлими — 838142, Коммутатор — 830249 дан 830258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри

Р. 16715. ИНДЕКС — 6469. № 1979.